БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряш-Монголой
ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 268 (6702)
ДЕКАБРИИН 22
ВТОРНИК
1953 он

Сэв 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

АРАДАЙ УУР СУХАЛ

Эхэ орондоо урбагша Бериин ба тэрээнтэй нүхэсэгшэдэй, урбагшадай бүлэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадагша заговорщигууд — Меркулов, Деканозов, Кобулов, Гоглидзе, Мешик болон Влодзимирский гэгшэдэй хэрэг тушаа мүрдэлгын дүүрэһэн тухай СССР-эй Прокуратурын мэдээсэл бүхы орон дотор таран сонэстобо. Предприятинууд, эмхи зургаанууд болон һургуулинуудта, барилганууд болон транспорт дээрэ, колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудта хаа хаанагүй олон зоной хабаадалгатай суглаанууд үнгэргэгдэнэ. Советскэ арад Эхэ орондоо урбагшадай, шпионууд болон алууршадай хэһэн тон хүндэ гэмүүдтэ хараал шэнгээнэ, тэдээниие хатуу шангаар хэһээхэ гэжэ эринэ.

Хүн дүрсэеэ гээжэ, илзарһан эдэ хүнүүдэй хэһэн гэмүүд жэгшүүритэй ба зэбүүрхэлтэ муухай. Тэдээнэй хээгүй гэмтэ ябуулганууд гэжэ байхагүй, тэдээнһээ муухайгаар доройтон уналга гэжэ байхагүй. Арадай дурагүйтэдэг капиталистическэ журам орон дотор һэргээн бодхоохо һанаашалгатай байдаг, тэрэнэй тон хорото дайсадтань манай Эхэ ороной интересүүдые худалдан наймаалдаг байгаа. Тэдэнэр болбол шпионаж эрхилдэг, советскэ гүрэнэй оборонно хүсые һуларуулха гэжэ оролдодог байгаа. Тэдэнэр үнэн сэхэ советскэ хүнүүдые жэрхэштэй, хэлэшэгүй муухайгаар аладаг байгаа. Айхабтар муухай гэмүүдые хэхэ зуураа, тэдэнэр моральна доройтон уналгын эсэсгэнь хүрэһэн байна.

Берия ба тэрээнтэй нүхэсэгшэд өөһэдынгөө хорото муухай, урбалтын ябуулгануудые олон жэлэй туршада наринаар далдалан нюудаг, партиие ба Советскэ гүрэниие муухайса мэхэлдэг байгаа. Заговорщигууд болбол засагые гартаа абажа, хүдэлмэришэд-таряашадай советскэ байгуулалтые усадхаад, манай орон дотор капитализмые дахин бии болгохын, буржуазин эзэрхэлгые һэргээн бодхоохын тулада Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын органуудые Коммунистическэ партида ба СССР-эй правительствода эсэргүүгээр хэрэглэхэ гэһэн хорото зорилготой байгаа.

Хараалта муухай урбагшад СССР дотор социальна түшэг тулгууригүй байгаа, байхашье аргагүй бшуу. Тэдэнэрэй бүхы найдабари ба бодомжонь заговорые хилын саадахи реакционно империалистическэ хүсэнүүдэй дэмжэлгэдэ түшэглэнхэй байгаа.

Мүрдэлгын харуулһанай ёһоор, заговорщигуудай урбагша бүлэгэй эмхидхэгшэ Берия болбол бүри гражданска дайнай үедэ ами бэеэ гадаадын тагнуулнуудта худалдаһан байна. Английска тагнуулай органуудай хиналта доро байһан Азербайджандахи муссаватистска тагнуулай нюуса-агентурна албанда 1919 ондо ороод, тиихэдэ мүн английска тагнуулай филиал байһан, Грузидахи меньшевистскэ охранкатай 1920 ондо холбоо байгуулаад, Берия болбол энэ гэмтэ муухай замаар улам саашаа һолжороо. Тэрэ хадаа эдэ бүхы жэлнүүдэй туршада контрреволюционно грузинска меньшевигүүдтэй-эмигрантнуудтай, гадаадын хэдэ хэдэн тагнуулнуудай агентнуудтай нюуса холбоо барижа байгаа, гадаадын тагнуулнуудтай холбоогоо бусадшье лининүүдээр үргэдхэдэг, хилын саанаһаа СССР худар эльгээгдэһэн шпионуудые элирүүлхэ, хэһээлтэдэ оруулха ябадалһаа тэдэниие аршалдаг байгаа.

Өөрынгөө карьеристскэ зорилгодо хүрэжэ, засагые гартаа абахын, элирүүлэгдэхэ ябадалһаа өөрыгөө аршалхын тулада Берия болбол эгээ жэгшүүритэ муухай арга зэбсэгүүдые хэрэглэхэеэ сэмээрхэдэггүй байгаа. Айхабтар муухай хардалга, жэгшүүритэ муухай үһөө хэрүүл, элдэб үнгын харата ябуулганууд болбол тэрээнэй хорото бодомжонуудай зам дээрэ зогсожо байһан партийна ба советскэ үнэн сэхэ хүдэлмэрилэгшэдтэ эсэргүүгээр хэрэглэгдэдэг байгаа. Тиин Берия болбол Коммунистическэ партиин ба Советскэ гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша Серго Орджоникидзедэ эсэргүү үһөөрхэлэй тэмсэл хэдэн олон жэлэй туршада ябуулжа байгаа, мүнөө тодорхойлогдоһоной ёһоор, Орджоникидзе болбол политическэ талаараа найдабаригүй хүн гэжэ, Беридэ этигэдэггүй байһан юм. С. Орджоникидзын наһа барахынай һүүлээр заговорщигууд тэрээнэй бүлынхидтэ айхабтар шангаар үһөөрхэжэ үргэлжэлһэн байгаа. Дура зоргоороо хатуу шэрүүнээр, хуули бусаар аашалалга, террористическэ алалга—эдэ бүгэдые Берия ба тэрээнэй алууршa бүлэгэйхид бидэниие элирүүлжэ магад гэһэн хүнүүдтэ эсэргүүгээр хэрэглэдэг байгаа. Өөһэдтөө хэрэггүй зониие дараха зуураа, тэдэнэр Коммунистическэ партиин, Советскэ засагай хэрэгтэ шүтэнги, үнэн сэхэ кадрнуудые хюдаха гэһэн гэмтэ муухай зорилготой байгаа.

И. В. Сталинай нүгшэһэнэй һүүлээр реакционно империалистическэ хүсэнүүд Советскэ гүрэндэ эсэргүү һүйдхэлтэ ябуулгануудаа эдэбхитэй болгоһон байна. Эдэ хүсэнүүдэй агентура—Берия ба тэрээнэй шпионско алуурша бүлэгшье эдэбхитэй болоо. Ээдэйнгээ шамдуулха яаруулхадань, Беришье засагые гартаа абаха хэрэгтэ МВД-гэй органуудые хэрэглэхэ талаар өөрынгөө ябуулгануудые түргэдхэжэ эхилээ. Тэрэ хадаа өөрынгөө заговорщическа бүлэгтэ хабаадагшадые Дотоодын хэрэгэй министерстводэ хүтэлбэрилхы тушаалнуудта яаралтайгаар табидаг, тиихэдэ Бериин гэмтэ захиралтануудые дүүргэхэһээ арсаһан, МВД-гэй үнэн сэхэ хүдэлмэрилэгшэдтэ мүрдэлгэ намналга хэдэг байгаа.

Хүдөө ажахые дэбжээлгэдэ, советскэ арадай материальна ажана байдалые хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулгада зорюулагдаһан парти, правительствын тон шухала хэмжээ-ябуулгануудай үнгэргэлгые Берия элдэб аргаар хойшо татадаг, һаад тойбо хэдэг байгаа. Энэнь колхозно байгуулалтые унагааха, орон дотор эдеэ хоолой талаар бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулха гэһэн зорилготой байгаа. Берия болон тэрээнтэй нүхэсэгшэд союзна республикануудтахи антисоветскэ, буржуазно-националистическэ этэгээдүүдые һэргээхэ, манай ороной арадуудай хоорондо эбыень таһалха, үһөөтэй болгохо, түбхын түрүүндэ агуухэ ород арадтай СССР-эй арадуудай хани барисаае эбдэхэ гэжэ һэдэһэн байна.

Забхайран хэтэрһэн заговорщик Бериин гэмтэ зорилгодоо хүрэхын тулада ябуулгануудаа түргэдхэһэн ушар болбол урбагшын ёһотой нюурые богонихон болзор соо элирүүлхэ арга олгоо. Партиин Центральна Комитедэй ба Советскэ правительствын эрид хэмжээнүүдые абаһанай эсэстэ, тэрээнэй хорото ябуулга таһа сохигдоо. Заговорщигуудһаа багынь хуулагдаа. Олон тоото гэршэнэрэй ба бодото документальна мэдээнүүдэй ёһоор элишэлэгдэһэн тэдэнэр гүрэндэ харша хэдэ хэдэн айхабтар хүндэ гэмүүдые хэһэндээ зэмэтэйбди гэжэ мэдэрһэн байна.

Бериин ба тэрээнтэй нүхэсэгшэдэй жэгшүүритэ муухай гэмтэ ябуулганууд тухай баримтануудые харуулһан СССР-эй Прокуратурын мэдээсэл хадаа арадай уур сухалые туйлай ехээр хүргэжэ, тэрэнь манай бүхы орон дотор, захаһаа заха хүрэтэр эбхэрэн долгилбо.

— Урбагша Бериин ба тэрээнэй заговорщигуудай алуурша бүлэгэй харата муухай ябуулганууд болбол, — гэжэ Московско «Серп и молот» заводой хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ булад хайлуулагша нүхэр Гребешков хэлээ, — үнэн сэхэ советскэ ажалша бүхэнэй сэдьхэлдэ гүнзэгы зэбүүрхэл түрүүлээ. Уласхоорондын империализмын хүлһэншэдтэ — Беридэ ба тэрээнтэй нүхэсэгшэдтэ хараал шэнгээнэбди. Манай орон дотор капиталистическэ журам һэргээн бодхоохо, буржуазин эзэрхэлгые һэргээн бодхоохо гэжэ эдэ нохосууд һанаашалжа байгаа бшуу! Арадай уур сухалай бүхы эршэ хүсые мүнөө мэдэг лэ! Советскэ үнэн зүб сүүд гэмтэдые эгээ шангаар хэһээхэ байха гэжэ этигэнэбди. Тиин энэ приговор бүхы арадай приговор болохол, тэрээнэй һанал бодолые, тэрээнэй зэбүүрхэлые харуулхал. Бидэнэр партиин Центральна Комитедые, Советскэ правительствые тойрон өөһэдынгөө зэргэнүүдые улам нигтаруулхабди, манай Эхэ ороной хүсэ шадалые эсэшэ сусашагүйгөөр бэхижүүлхын тулада ажалаа гамнахагүйбди.

Бериин ба тэрээнэй алуурша бүлэгэйхидэй гэмтэ ябуулганууд хадаа бүхы оронуудай ажалшадай эгээ ехэ түйлалтада эсэргүү — советскэ общественнэ ба гүрэнэй байгуулалтада эсэргүү, хүдэлмэришэн анги ба таряашадай эбдэршэгүй союзда эсэргүү, советскэ хүнүүдэй эрхэ сүлөөтэ ба зол жаргалта ажабайдалда эсэргүү зорюулагданхай байгаа гэжэ манай арад һайса мэдэнэ. Курска областиин Фатежска районой Пушкинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхозник нүхэр Чапыгин колхозно суглаан дээрэ хэлэһэн үгээ эгээ тиигэжэ—өөрынгөө ажабайдал тухай, өөрынгөө ажал тухай хөөрөөгөөр эхилээ.

—Тиин энэ хорото урбагша Берия колхозно байгуулалтые — советскэ таряашадай баян дэлгэр ба культурна ажабайдалай үндэһэ һууриие таһа сохихо һанаашалгатай байгаа, — гэжэ тэрэ хөөрөөнэйнгөө эсэстэ хэлэбэ.—Энэ зорилгоор тэрэ хадаа хүдөө ажахыда хоро хүргэдэг, колхозууд болон совхозуудые үргэхэдэнь партида һаад хэдэг, ургасые дээшэлүүлгэдэмнай бидэнэр колхознигуудта һаад хэдэг байгаа, манай орон дотор эдеэ хоолой талаар бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулха хүсэлтэй байгаа. Арадай дайсадта, шпионууд ба хоролон һүйдхэгшэдтэ ямаршье хайра байхагүй!

Хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай голостой советскэ интеллигенциин голос ниилэнэ. Грузинска ССР-эй Наукануудай академиин хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, академиин президент нүхэр Мусхелишвили иигэжэ мэдүүлээ:

—Дайсадай ямаршье харата муухай аашанууд агууехэ ород арадта бидэнэй инаг дурагай ба этигэдэг байһые эбдэжэ шадахагүй гэжэ хэлэхэдээ ниитын һанал бодолые, мэдэрэлые би харуулха байнаб. Грузиин интеллигенци хадаа хараалта заговорщигуудые — Эхэ орондоо урбагшадые, арадай харата муухай дайсадые эгээ хатуу шангаар хэһээхые хүдэлмэришэн ангитай, колхозно таряашадтай хамта эринэ.

Революционно һэрэмжые—манай Эхэ ороной али бүхы дайсадта эсэргүү советскэ хүнүүдэй энэ шалгагдамал зэбсэгые бүри дээшэнь үргэхэбди, Советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ өөһэдынгөө хүсэлэлгэнүүдые арьбадхахабди гэжэ ажалшад өөһэдынгөө суглаанууд дээгүүр мэдүүлнэ. Хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, интеллигенциин суглаануудай нэгэн һаналтайгаар үнгэрэлгэ, жэрхэштэй муухай заговорщигуудай гэмтэ ябуулганuудта хараал шэнгээжэ байһан СССР-эй бүхы арадуудай уур сухалта зэбүүрхэл хадаа парти, правительствые тойрон жагсаһан советскэ хүнүүдэй нигта жагсаалай бүхы хүсые, парти, правительство ба арадай агууехэ, эбдэршэгүй нэгэдэлэй бүхы хүсые дахин дахин харуулна.

Бериин ба тэрээнэй алуурша бүлэгэйхидэй жэгшүүритэ муухай гэмүүд тушаа уур сухалаа, зэбүүрхэлээ мэдүүлхэтэеэ хамта, советскэ хүнүүд заговорщигуудай гэмтэ бүлэгэй элирүүлэгдэн дарагдаһан тухайнь тон гүнзэгы ханалтайгаар хэлэнэ. Парти, правительство болбол советскэ, социалистическэ хуули ёһые хэлбэришэгүйгөөр сахилга хангаха талаар, советскэ аппарадай бүхы звенонуудай, тэрэ тоодо Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын органуудай ажал-ябуулгын хойноһоо партийна организацинуудай саг үргэлжын ба хододоо хэгдэжэ байха хиналта тогтоохо талаар эрид хэмжээнүүдые абаа. Тиин элдэб түрэлэй карьеристнуудэй болон авантюристнуудэй, дайсан этэгээдүүдэй МВД-гэй органуудта шурган орожо, МВД-гэй аппарадые, өөһэдынгөө гэмтэ зорилгоор — парти ба правительствода эсэргүү, коммунизмын хэрэгтэ шүтэнги, партиин ба Советскэ гүрэнэй үнэн сэхэ кадрнуудта эсэргүү хэрэглэхэ оршон байдал хэтэдээ ба буримүһэн үгы хэгдээ.

Агууехэ советскэ арад жэрхэштэй муухай урбагшадай, уласхоорондын капиталай агентнуудай бүлэгые хорото могойнууд шэнгеэр өөрынгөө замһаа зайсуулан хаяа. Арадай түгэлдэр хүсэтэ далайсань манай партида, манай инаг түрэл Эхэ орондо гараа үргэһэн энэ антисоветскэ бузар буриие, эдэ тулюурхануулд нохосуудые газарай нюурһаа хаман хаяхал. Бата шанга нэгэдэлтэй, өөрынгөө Центральна Комитедые тойрон нигтаар жагсаһан, арадтай, үргэн ниитэ ажалшадтай тон нигта ба таһаршагүй холбоо барисаатай Советскэ Союзай агууехэ Коммунистическэ парти коммунистическэ байгуулалтын алдарта замаар ороноо урагшань этигэлтэйгээр ба батаар хүтэлбэрилжэ ябана. Агууехэ советскэ арадай—коммунизм байгуулагшын энэ илалтата хүдэлөөе зогсоожо шадаха хүсэн дэлхэй дээрэ байхагүй!

(«Правдын» декабриин 20-ной түрүү бэшэг).

„Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө“ уласхоорондын Сталинска шангуудые олгохо комитедтэ

«Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө» уласхоорондын Сталинска шангуудые олгохо Комитедэй заседанинууд декабриин 9 ба 12-то Москвада академик Д. В. Скобельцынэй түрүүлэлгэ доро болобо.

Комитет хадаа энэ жэлэй уласхоорондын Сталинска шангуудые олгохо тухай ороһон дурадхалнуудые хаража үзэһэн ба энэ асуудалаар шиидхэбэри гаргаһан байна.

«Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө» 1953 оной уласхоорондын Сталинска шангуудые олгохо тухай Комитедэй тогтоол дооро толилогдоно:

„Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө“ 1953 оной уласхоорондын Сталинска шангуудые олгохо тухай

„Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө“ уласхоорондын Сталинска шангуудые олгохо Комитедэй 1953 оной декабриин 12-ой тогтоол

Эб найрамдал сахихын бэ бэхижүүлхын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ элитэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө **«Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө»** уласхоорондын Сталинска шангуудые иимэ хүнүүдтэ олгохо гэбэл:

Пьер **Котдо**—Национальна суглаанай депутат (Франци).

Сахиб Синг **Сокхейдэ**— профессор, генерал-майор, Индиин парламентын штадуудай соведэй гэшүүн.

Андреа **Гаджеродэ**—священник (Гали).

Изабелла **Блюмдэ**— парламентын депутат (Бельги).

Говард **Фастда**—уранзохёолшо (США).

Джон **Берналда**—Лондонско университедэй профессор (Англи).

Леон **Кручковскидо**—уранзохёолшо (Польша).

Пабло **Нерудада**—уранзохёолшо (Чили).

Андреа **Андреендэ**—медицинын доктор, Стокгольм городой клиническэ лабораториин главна врач (Швеци).

Попова Нина Васильевнада—профсоюзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведэй секретарь (СССР).

Комитедэй Түрүүлэгшэ **Д. В. Скобельцын**
Комитедэй Түрүүлэгшын Орлогшонор
Го Мо-жо (Хитад),
Луи Арагон (Франци),
Комитедэй гэшүүд:
М. Андерсен-Нексе (Дани),
Ян Дембовский (Польша),
Михаил Садовяну (Румыни),
А. А. Фадеев (СССР),
И. Г. Эренбург (СССР).

1953 оной декабриин 12.
Москва город.

РСФСР-эй уранзураашадай зурагуудай выставкэ

РСФСР-эй уранзураашадай зурагуудай выставкэ декабриин 18-да Москвада нээгдэбэ. 400 шахуу зурагууд советскэ уранзураашадай Московско Союзай залнууд соо табигдаба. Таби шахуу областьнууд, хизаарнууд болон автономно республикануудай 250 зураашад, графигууд ба скульпторнууд тэдэниие эльгээгээ.

Советскэ хүнүүдэй ажал ба ажаһуудалые харуулһан олон зурагууд выставкэ дээрэ бии юм. Тэдэнэй дунда—Московско областиин Е. Самсоновой «Социалистическэ мүрысөөндэ уряал», Курск городой уранзурааша Г. Барабанщиковай зураһан «Эдир наһан» гэжэ картина бии.

Уранзураашад, московско предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд ба һурагша залуушуул выставкын нээгдэхэдэ байлсаба.

РСФСР-эй Культурын министр Т. М. Зуева выставкын нээлгэн дээрэ үгэ хэлээ.

(ТАСС).

Д. Д. Шостаковичын симфони

ЛЕНИНГРАД, декабриин 18. (ТАСС). Композитор Д. Д. Шостаковичын һая зохёоһон арбадахи симфони усэгэлдэр ленинградска филармони соо түрүүшынхеэ наадагдаа.

Республикын габьяата коллектив —филармониин симфоническа хүгжэм РСФСР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша Е. А. Мравинскиин хүтэлбэри доро шэнэ зохёолые наадаба.

Токарь В. П. Панов Улан-Удэ станциин деподо 20 жэлэй туршада ажаллана. Мүнөө нүхэр В. Панов социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, үдэрэйнгөө нормые 200 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Панов ажаллажа байна. — З. Веснинагай фото.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКА ДОТОР

Аймагай газетэнүүдһээ

Кадрнууд бэлэдхэгдэнэ

Кяхтын МТС «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ. хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол бэелүүлэн, механизаторска кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулна. Эндэ трактористнуудые бэлэдхэхэ 4 һарын курса декабриин 15-һаа хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Мүнөө курсада 20 гаран колхознигууд һуралсажа байна.

Курсада һурагшад тракторнуудай түхеэрэлгэ, мүн жолоодолгые шудалха юм. Эндэ һуралсалай бүхы услови байгуулагданхай.

«Знамя Ленина», Кяхта.

Теплицэ барижа байна

Бага-Куналейн МТС теплицэ барихын тула Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо экскаватораар котлован малтажа үгэһэн юм. Мүнөө 6 модошо дархашуулһаа бүридэһэн колхозно бригада парниково рамануудые хэжэ байна.

Энээнтэй хамта колхоз барилгада хэрэглэгдэхэ модо бэлдээд зөөжэ захалаа.

«Ленинский путь», Бичура.

Түрүүшын түл

«Улаан-Оронго» колхоздо малай түрүүшын түл абтажа эхилбэ. Мүнөө 15 тугал абтаад тэнжээгдэжэ байна. Колхозой племенной фермэ (даагшань нүхэр Цыренова) ба нютагай үүлтэрэй малай МТФ (даагшань нүхэр Батуев) абаһан түлнүүдээ шэнэ метод хэрэглэн, түлигдэдэггүй байрада һайнаар тэнжээжэ байна.

«Красная Иволга», Иволга.

Шэнэ лесоучасток

Аймагай промкомбинат Черемушка гэжэ газарта ой модоной шэнэ участок бии болгобо. Аймагай ажалшад ба колхозууд эндэһээ барилгын модо абаха арга боломжотой болобо.

Мүнөө участок дээрэ 40 гаран хүн хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй дунда илангаяа Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Мүн энэ участок аймагай центрын ажалшадые, эмхи зургаануудые түлеэгээр хангаха юм.

«Победа», Тарбагатай.

Колхозуудта шефскэ туһаламжа үзүүлнэ

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой харюуда Улан-Удын хүдөө ажахын техникум Иволгын аймагай Саянтын сомоной Калининай нэрэмжэтэ ба Хрущевой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельнуудые шефтээ абаһан юм.

Тус техникумэй партийна эхин организаци эдэ колхозуудта практическа туһаламжа үзүүлхын тула хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ түсэб баталан абаа. Тэрэнэй үндэһөөр колхозуудта, хүдөө ажахын мэргэжэлтэй багшанарые хубаарилан томилһон байна. Жэшээлхэдэ, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо практическа туһаламжа үзүүлхээр М. В. Алексеев—ветеринарна врач, В. М. Акулова—зоотехник, М. М. Ведерникова—агроном, Н. И. Полузов — механик, Калининай нэрэмжэтэ колхоздо А. Г. Меркулова—зоотехник, Я. М. Меркель—ветеринарна врач, мүн механик Нечаев гэгшэд томилогдоо. Тиин тэдэнэр ошоһон колхозуудта туһаламжа үзүүлжэ эхилээ. Һаяхан ветеринарна врач нүхэд Я. М. Меркель М. В. Алексеев хоёр IV-дэхи курсын студентнэртэй дурсагдаһан колхозуудта ошожо, адуу малай үбшэнүүдтэй хайшан гэжэ тэмсэхэ тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна. Калининай нэрэмжэтэ колхоздо III-дахи курсын студентнэр зоотехник Меркуловагай хүтэлбэрээр малай тэжээлэй баланс табиһан, малай байрануудые дулаалалсаһан байха юм.

Ж. Борбонов.

СОВЕТСКЭ АРАД ЭХЭ ОРОНДОО УРБАҺАН ХАРАТА БУЗАР ДАЙСАДТА ХАРААЛ ШЭРЭЭЛ ШЭНГЭЭНЭ

Ажалшадай суглаанууд хадаа уласхоорондын империализмын агентнуудые—манай арадай хорото бузар дайсад Берия ба тэрэнэй нүхэсэгшэдые шэрүүн хатуугаар хэһээхэ эрилтэ табина

☆ ☆

Эхэ орондоо урбагшад советскэ арадай хэһээлтэһээ зайсахагүй

Эхэ орондоо урбагша Берия ба тэрэнэй нүхэсэгшэдэй хэрэг тушаа мүрдэлгын дүүрэһэн тухай СССР-эй Прокуратурын мэдээсэлдэ зорюулагдаһан ехэ суглаан АТЭ—1 гэжэ московско заводто болоо. Тэрээн дээрэ үгэ хэлэһэн предприятиин хүдэлмэрилэгшэд хадаа урбагшад ба шпионуудай бузар банда тухай уур сухалтайгаар, зэбүүрхэн хэлээд, манай орондо коммунизмын илалтын түлөө бүри эршэмтэйгээр тэмсэхээр бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлбэ.

—Советскэ арадай дайсад, — гэжэ инженер нүхэр Федоров хэлэбэ, —манай Эхэ ороной хүсэ шадалые эбдэхэ гэжэ нэгэтэбэшэ һэдэбэшье, хододоо элирүүлэгдэжэ, сохигдодог байгаа. Мүнөө балшыса баригдаһан эдэ урбагшад, шпионууд ба алууршадай банда советскэ арадай хэһээлтэһээ зайсажа шадахагүй. Коммунизмын илалта тээшэ урагшаа манай илалта түгэлдэр дабшалтые хэншье, хэзээдэшье зогсоожо шадахагүй.

—Берия ба тэрээнтэй нүхэсэгшэд, — гэжэ хүдэлмэришэ нүхэр Белова мэдүүлбэ, — 1917 оной октябрьда агуусхэ Коммунистическэ партиин хүтэлбэрээр арадай унагааһан капиталистическэ байгуулалтые манда баадхаха гэжэ һанаһан байгаа. Дайсадай шуһата һэдэлгэнүүд элирүүлэгдэжэ, уласхоорондын империализмын агентнууд баригдаа. Бидэнэр революционно һэрэмжэеэ дээшэлүүлхэ, социалистическэ Эхэ оронойнгоо экономическа хүсэ шадалые амжалтата ажалаараа бэхижүүлхэ, коммунизм байгуулха байнабди.

—СССР-эй арадуудай хоорондохи эбые, манай дайсад хэзээдэшье таһалжа шадахагүй, — гэжэ залуу токарь нүхэр Сергеев хэлэбэ,—советскэ арадуудай нэгэдэл ба хани барисаан эбдэршэгүй юм.

Абаһан резолюци соогоо суглаанда хабаадагшад хадаа Эхэ орондоо урбаһан Берия ба тэрээнтэй нүхэсэгшэдые эгээн шангаар хэһээхыень СССР-эй Верховно Сүүдэй сүүдлэлгын Тусхай Присутствиһаа эрибэ.

***

Москвагай бусад олон предприятинуудта, хэдэн олон эмхи зургаанууд ба дээдэ һургуулинуудта олон хүнэй хабаадаһан суглаанууд болоо. Эхэ орондоо урбагшадые, арадай бузар дайсадые эгээн хатуу шангаар хэһээхые москвагайхид баталан абаһан резолюцинууд соогоо эринэ.

(ТАСС).

Ленинградай ажалшадай зэбүүрхэл

ЛЕНИНГРАД, декабриин 19. (ТАСС). Урбагша Бериин ба тэрэнэй бии болгоһон бүлэг заговорщигуудай айхабтар муухай гэмтэ хэрэгүүд тухай ленинградайхид СССР-эй Прокуратурын мэдээсэлые сонособд, угаа ехээр зэбүүрхэнэ.

Олон хүнэй хабаадалгатай суглаанууд городой заводуудай ба фабрикануудай цехүүдтэ, институдуудта, эмхи зургаануудта, барилгануудта болобо. Олон зуугаад ораторнууд гадаадын тагнуулда бэеэ худалдаһан агентурын хорото муухай аашанууд тушаа зэбүүрхэлээ мэдүүлбэ.

—Бандит Бериин гэмтэ хэрэгүүд тушаа бидэнэр айхабтар ехээр зэбүүрхэнэбди, уур сухалаа хүдэлнэбди гэжэ Кировскэ заводой мартеновскэ цехын булад хайлуулагша—скоростник М. Мурзич суглаан дээрэ хэлэбэ.—Амияа абархын тула хорото муухай шайка советскэ арадта, парти ба правительствода үнэн сэхэ хүнүүдые үгы хэдэг байгаа. Тэдэнэр манай орон дотор капитализмые дахин һэргээхэ, бидэниие барлагууд болгохын тула засагые гартаа абаха һанаатай байгаа. Энэнь бүтэбэгүй! Манай Эхэ орон бата бэхи ба хүсэн түгэлдэр юм. Коммунистическэ парти советскэ арадые коммунизмын замаар этигэл найдамтайгаар хүтэлнэ.

Булад хайлуулагшад бидэнэр, Советскэ гүрэнэйнгөө хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө үшөө һайнаар ажаллаха, жэлэйнгээ программые болзорһоонь урид дүүргэхэ байнабди.

Ленинградай интеллигенци бузар бүлэг авантюристнүүдэй гадаадын хүлһэншэдэй хэһэн шуһата муухай гэмтэ ябуулгануудта хэмжээгүй ехээр зэбүүрхэнэ. Советскэ бүхы хүнүүдтэл адляар, эрдэмтэд элирүүлэгдэһэн гэмтэдые шэрүүн хатуугаар хэһээхые эринэ. Ороной техническэ томо вузуудай нэгэн—зүб нарин механикын ба оптикын институдай суглаан дээрэ научна хүдэлмэрилэгшэ Б. Меньшов иигэжэ хэлэбэ:

Берия ба тэрэнэй зарсанарай угаа хорото гэмтэ хэрэгүүд тухай мэдээд, советскэ гражданин бүхэн айхабтар ехээр зэбүүрхэнэ. Эдэ золигуудай зэрлиг муухай ябуулганууд арадай уур сухал хизааргүй ехээр хүдэлгэнэ. Тэдэнэр Октябриин агуу ехэ туйлалтануудые үгы хэхэ, манай орон дотор капитализмые һэргээн бодхоохые хүсэһэн байна. Тэдэнэр СССР-эй арадуудай эбдэршэгүй хани барисаа эбдэхые оролдобо. Эдэ урбагшад айхабтар хүндэ гэмтэ хэрэг түсэблэбэ. Гэбэшье, тэдэнэр дэмжэгдээгүй, дэмжэгдэжэ шадахагүй байгаа. Оройдоол бирагүй үсөөхэн этэгээдүүд карьеристнүүд Бериие дахан ябаба. Бидэнэр гадаадын империализмын эдэ агентнуудые тон хатуугаар хэһээхые эринэбди.

Хэһээхэ! Дайсадые хайра гамгүйгөөр хэһээхэ! Коммунизмын илалтын түлөө сусаршагүйгөөр хүдэлмэрилхөөр бэлэн байһан Ленинэй городой ажалшадай нэгэн һаналта эрилтэнь иимэ байна.

☆

Һэргэг байха ёһотойбди

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой шэрэм шудхалгын цехын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, «СССР-эй Прокуратурада» гэһэн мэдээсэлые зүбшэн хэлсэжэ, арадай дайсан Бериин, тэрэнэй туһамаршадай хорото ябуулга хэжэ байһандань ехээр зэбүүрхэнэ. Социалистическэ Эхэ орондомнай капитализм байгуулхые түхеэржэ байһан империализмын агент Бериие элирүүлһэндэнь тэдэнэр Коммунистическэ партида, Советскэ правительстводаа үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэ.

Шэрэм шудхалгын цехын улаан булан соо олон тоото хүнүүд сугларжа, эндэхи парторганизациин секретарь нүхэр Гринчугай тус мэдээсэлые уншаһанай һүүлдэ, хэдэн хүдэлмэришэд үгэ хэлэһэн байна.

—Бидэнэр, советскэ бүхы хүнүүд, — гэжэ обрубщица нүхэр Каст хэлэнэ, — Агуусхэ Октябрьска социалистическэ революциин ашаар оложо абаһан энэ зол жаргалта байдалаа ямаршье дайсанда эбдүүлээгүйбди, эбдүүлхэшьегүйбди. Социализмһаа коммунизмда шата дамжан орожо ябаха үедэмнай энэ бузар шпион Берия гүрэнэй урбалта хэхые түхеэржэ байба. Манай сэсэ мэргэн парти ба правительство тэрэнэй харанхы хэрэгые элирүүлэн гаргаба. Бидэнэр, манай цехын хүдэлмэришэд хүнэй шуһан дээрэ баяжаһан далайн саадахи империалистнуудай нүлөөндэ ороһон, тэдэнэй агрессивнэ хэрэгтэ туһалжа байһан Бериие, тэрэнэй нүхэсэгшэдые хатуу шангаар хэһээхые эринэбди.

Шэрэм шудхадаг цехын стерженщигүүдэй пролёдто болоһон суглаан дээрэ ажалай залуу новатор Семён Данилович Лещенко иигэжэ мэдүүлээ:

—Манай эхэ эсэгэнэр хаанта засагай харанхы мунхаг дарлалта доро зобоһон тулиһанаа һайса мэдэнэ. Мүнөө тэрэ байдал манда хэзээдэшье ерэхэгүйл. Манай үнэн сэхэ хэрэгтэ урбалта хэһэн бузар Берия Эхэ орондомнай капитализм байгуулхые һэдэжэ байһанаа бафигдаба. Саашадаа бидэнэр һэргэг байха, империалистнуудай хорото хэрэгтэ туһалагшадые дары элирүүлхэ ёһотойбди. Үнэн сэхэ ажалаараа Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам хүгжөөхэ шухала. Манай цехын коллектив продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэээд, үшөө ехэ амжалтануудай түлөө тэмсэжэ байна.

Б. Степанов.

Украинска ССР. Одесскэ областиин эд хэрэглэгшэдэй коопераци малажалай ба овощиин продуктнуудые нэмэжэ худалдаха талаар договорнуудые батлаһан колхозуудта промышленна товарнуудые, автомашинанууд ба барилгын материалнуудые худалдана. Эд хэрэглэгшэдэй кооперациар дамжуулан олохон колхозууд 2—3 автомашина, барилгын модо ба промышленна бусад товарнуудые худалдан абаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Любашевскэ районой «Заря коммунизма» колхозой түрүүлэгшэ Г. А. Демченко (зүүн гарһаа) ба колхозно шофер Н. К. Багаченко гэгшэд колхоздоо машина абажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Һонирхолтой уулзалга

Улан-Удын кооперативна техникумдэ һаяхан һонирхолтой уулзалга болобо.

Уулзалгада поэдүүд Цэдэн Галсанов, Дамба Жалсараев, Чимит Цыдендамбаев, Жамсо Тумунов, оршуулагша Михаил Степанов, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, олон станок дээрэ хүдэлмэрилдэг суута стахановец Е. Г. Курочкин, БМАССР-эй габьяата артист Ц. Хоборков болон бусад байлсаа.

Студентнэр уулзалгын болохоһоо урид ехэ бэлэдхэл хэһэн байгаа. Тиигэжэ тэдэнэр гоёор зурагдаһан выставкэнүүдые эмхидхэһэн, литературна газетын тусхай номер гаргаһан байна.

Уулзалга дээрэ уранзохёолшод Дамба Жалсараев, Жамсо Тумунов, Цэдэн Галсанов, Чимит Цыдендамбаев гэгшэд өөһэдынгөө шүлэгүүдые ород, бурят-монгол хэлэн дээрэ уншажа үгөө. БМАССР-эй уранзохёолшодой Союзай харюусалгата секретарь Михаил Степанов уранзохёолшодой творческо түсэб тухай хөөрэжэ үгөө. Ленинэй орденто Улан-Удын паровозо-вагонно заводой суута стахановец Евгений Григорьевич Курочкин сүлөөтэ ажалай баяр тухай студентнүүдтэ хөөрэһэн байна.

Эбтэй олонациональна советскэ бүлэ соо бурят-монгол арадай туйлаһан амжалта тухай, тэрээнэй литература болон искусствын хүгжэлтэ тухай студентнэр Калашникова, Валеева, Хорунжая гэгшэд хэлээ.

Уулзалгын түгэсхэлдэ гүрэнэй филармониин артистнууд концерт табяа.

Ф. Заболотский.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй материалнуудые иигэжэ тайлбарилнабди

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой гарахада, энээниие колхознигуудта гүнзэгыгөөр тайлбарилан ойлгуулха тон шухала зорилго партийна организацинуудай үмэнэ табигдаһан байгаа.

Манай парторганизациин бюро агитационно-ниитын хүдэлмэриин формо ба метод тухай асуудал заседани дээрээ тусгаар зүбшэн хэлсэжэ, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые үргэнөөр тайлбарилхын тула хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байгаа.

Эдэ хэмжээ-ябуулгануудаа бэелүүлэн, колхозойнгоо бригада, фермэ бүхэндэ КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй дүнгүүдээр суглаануудые үнгэргэһэн байгаабди. Манай колхознигуд парти, правительствын тон халуун анхарал оролдолгодо харюу болгон, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа һэн.

Пленумэй материалнуудые ойлгосотойгоор тайлбарилхын тулада нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлээр, тогтоолой тус тус бүлэгүүдээр агитаторнуудтай хэдэн удаа семинар үнгэргэжэ, тайлбарилха материалтайнь тэдэниие өөһэдыень урид танилсуулһан байнабди. Семинарнууд дээрэ бюрогой гэшүүд, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр С. М. Старков, бухгалтер нүхэр М. М. Золотарев ба бусад элидхэлнүүдые хэһэн байгаа. Элидхэлшэд нютагай баримтануудые хэрэглэһэн, колхозой доходой хэды шэнээн нэмэхэ байһан тухай хэлэжэ үгэһэн байгаа. Энэ хадаа хөөрэлдөөнэйнгөө темые колхозой байдалтай холбохо арга боломжо агитаторнуудта олгоһон байна. Агитатор бүхэн өөһэдынгөө участогуудта мүнөө арба шахуу хөөрэлдөө үнгэргөөд байна. Агитаторнууд нүхэд М. Родионов, А. Родионов, А. Иванов болон бусад илангаяа һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Пленумэй материалнуудые пропагандалхын тулада харуулан ойлгуулха агитаци эмхидхэхэ, ханын газетэ гаргаха тухай партийна бюро бага бэшэ анхарал табина. Колхозой клуб соо, бригаданууд болон фермэнүүдтэ 50 гаран лозунг бэшэгдэжэ үлгэгдэнхэй. Колхозой олзо доходой, малай ашаг шэмын хэды шэнээн ургаһые, ажал ехэтэй хүдэлмэриие хайшан гэжэ механизацилһые харуулһан 8 диаграмма бэшэгдэнхэй. Энэ жэлдэ хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушаажа, манай колхоз үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 173 мянган түхэриг үлүү олоһон байна. Малажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдажа олоһон доходойнгоо 25 процентые колхознигуудтаа авансаар үгөөбди. Хонишон И. Г. Калашников, ОТФ-е даагша П. А. Аносов, һаалишан Зоя Шамсудинова тус бүридөө 1200—1500 түхэриг аванс абаа. Эдэ бүхы материалнуудые агитаторнууд хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө шадамараар хэрэглэдэг байна. Тиимэһээ тэдэнэй хэлэһэн юумэ колхознигуудта ойлгосотой байжа, колхозой үмэнэ табигдажа байһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ тэдэниие зоригжуулдаг юм.

Партийна бюрогой ба агитколлективэй хэһэн эдэ бүхы хүдэлмэри колхознигуудай журам нилээд бэхижүүлээ, ниитын ажахые, илангаяа мал ажал хүгжөөхэ хэрэгтэ тэдэнэй урмахэшээлые дээшэлүүлээ. Үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо 40 шахуу колхознигууд малажал дээрэ хүдэлмэрилхөөр эльгээгдээ.

Мүнөө колхозой правлени ба партийна организаци малшадай культурно-ажаһуудалай условиие һайжаруулха хэмжээнүүдые абажа байна.

Л. Леонов, Мухаршэбэрэй аймагай «Гигант» колхозой парторганизациин секретарь.

Агитколлектив бэхижүүлэгдэнэ

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэриие бодото дээрэнь бэелүүлхэ, ниитынгээ ажахые хүгжөөн дэбжээхэ хэрэгтэ Түнхэнэй аймагай «Улаан Тюрю» колхозой партийна эхин организаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Мадагаев нилээд анхарал хандуулна. Колхозойнгоо ажахые саашадань хүгжөөхэ тодорхой хэмжээнүүдые партийна суглаан дээрээ, мүн колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэһэн байна. Хэмжээ-ябуулгануудай хараалагдаһанай һүүлээр тэдэниие бэелүүлхын тулада эмхидхэлэй ба ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулха шухала бшуу.

Партийна эхин организаци агитколлективэйнгээ составые шэнээр хаража үзөөд, политическэ бэлэдхэл һайнтай коммунистнууд, комсомолецууд болон партийнабэшэ эдэбхитэдые агитаторнуудаар нэмэжэ томилһон байха юм.

Агитаторнуудынь даалгагдаһан участогуудтаа гаража, партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэриие колхознигуудта саг үргэлжэ тайлбарилан ойлгуулна.

Дүй дүршэл ехэтэй агитаторнууд-коммунистнууд нүхэд Занцеев, Мухуев, Бардуев гэгшэд арад зондо хүндэтэй болонхой. Тэдэнэр парти, правительствын политикые үргэн ниитэ зондо хододоо тайлбарилан ойлгуулдаг. Эндэ харуулан ойлгуулха агитаци һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Мүн ханын газетэ болон «Дайшалхы хуудаһанууд» хододоо гаргагдана.

Агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхаһаа гадна, агитаторнууд социалистическэ мүрысөө эмхидхэдэг, мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаха хэрэгтэ анхаралаа хандуулдаг байна.

Колхознигууд КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолтой танилсаад байхадаа, колхозойнгоо ажахын гол һалбаринуудые улам саашадань хүгжөөхэ зорилгоор дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан байгаа. Жэшээлхэдэ, колхозой түрүү һаалишад Должод Степанова, Буда Убушеева гэгшэд харууһалжа байһан үнеэдээ тобир тарганаар ондо оруулха, ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхэ уялганнуудые абаад, мүнөө абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ, мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

Ажахыгаа хүгжөөхэ талаар тус колхоз зарим тэды амжалтануудые туйлаа. Эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө дүүргэээд, олон мал гүрэндөө худалдаһан байна.

Д. Замбалов.

Хүдөө ажахын артелиин Устав эбдэхэ ябадал эсэслэн усадхаха

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол, мүн парти, правительствын удаадахи тогтоолнууд хадаа политическэ ба экономическа талаар ехэ удхашанартай документнүүд болоно. Эдэ тогтоолнууд СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ асари ехэ программа мүн. Тэдээниие дүүргэлгэ — коммунизм байгуулха замаар манай ороной хэһэн томохон алхам болохо юм. Тэдэ тогтоолнууд барандаа социалистическэ түрэниие улам бэхижүүлгэдэ шэглүүлэгдэнхэй.

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол республикын олонхи колхозуудта бодотоор бэелүүлэгдэжэ байна, хүдөө ажахын артелиин Устав, мүн колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ тухай парти, правительствын тогтоолнууд нарииваар сахигдана. Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ, Хориин аймагай «Заветы Ильича», Кабанскын аймагай «Красное Знамя», Зэдын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ, Мухаршэбэрэй аймагай «Искра», Хориин аймагай «Победа» болон бусад олон колхозууд хүдөө ажахын артелиин Устав ба парти, правительствын тогтоолнуудые нарииваар сахиһанай ашаар олзо доходоо жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлнэ, колхознигуудынь улам бүри шанга шадалтай болоно.

Гэхэтэй хамта, манай республикын олохон аймагуудта хүдөө ажахын артелиин Уставай үшөөл бүдүүлигээр эбдэгдэдэг ушарнууд үзэгдэнэ. Зарим аймагуудта газар эдлүүриин талаар ехэ хазагайралганууд гарана. Жэшээлхэдэ, «Красный партизан» гэжэ олзоборилгын артель Мухаршэбэрэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой 2 гектар тухай газарые колхозой зүбшөөлгүйгөөр эзэлээд, тэндэ хирпиисын завод баринхай. Зэдын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо И. Попов Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ниитын газарые аймгүйсэдкомой плановик Яндаков, Курдюкова гэгшэдэй хуули бусаар эдэлхэ ябадалдань туһалаа. Тэдэнэр тус колхозой 0,24 га газар эдлээ. Хэжэнгын аймагай «Зургаанай зам» колхозой правлени үбһэ хуряалгын үедэ сабшагдаһан үбһэнэй 50 процентые абаха условитойгоор сабшалангаа арендэдэ үгэдэг байгаа. Байгша ондо 37 га сабшалангаа иигэжэ ондоо тээшэнь үгэһэн байна.

Колхознигуудай өөрын ба ниитын интересүүдые зүбөөр таараалдуулха хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол соо онсо анхарал хандуулагдана. Гэбэшье, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ заабариие эбдэнэ. Жэшээнь, Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени 1953 оной мартын 24-дэ «Ондоо тээшэнь үбһэ худалдахагүй гэжэ колхознигуудые хориможолхо, колхознигуудай соломо абаха» гэһэн шиидхэбэри гаргажа, СССР-эй Конституциин 10-дахи статьяе эбдэһэн байна.

Колхозно ниитын зөөри хогшол уридэг ба үбэршэлдэг артельнүүдэй түрүүлэгшэнэр болон колхознигууд үшөөл бии. Сэлэнгын аймагай олохон колхозуудта мүнгэн доходууд «хара кассаар» гаргашалагдана. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 1953 оной январиин 1-һээ июниин 18 болотор 45450, Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз 21208, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 20907 түхэриг мүнгэ «хара кассаар» гаргашалһан байгаа. Сталинай, Тельманэй, Ленинэй, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудта зарим колхознигууд мүнгэн ба натуральна доходуудые дутуугаар абадаг, тиихэдэ нүгөөдэ колхознигуудынь түрүүлэгшын бэшэлгээр, ажалга үдэрөөр олоһондо орходоо ехые абаха ябадал үзэгдэнэ. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Жамбалов артельдээ 1080 түхэриг үритэй аад, түрүүлэгшын бэшэлгээр энэ жэлдэ 708 түхэриг абахадань, колхозник Нимаев колхозһоо 1237 түхэриг абаха аад, хэдэн жэлэй турша соо абажа шадаагүй байха юм. Гадна, энэ колхоз модо бэлэдхэлгэ, худаг малталга гэхэ мэтын хүдэлмэриие колхознигуудай яһала дүүргэжэ шадаха байбашье, ондоо тээһээ хүнүүдые хүдэлгэжэ, ехэ мүнгэ гаргашалдаг байна.

Олохон колхозуудта артелиие хүтэлэлгын демократическа үндэһэ һууринууд бүдүүлигээр эбдэгдэнэ, хамтын суглаанууд үсөө зарлагдана, колхозой центрһээ холын тосхонуудай колхознигууд суглаануудта хабаадалсанагүй, правлениин заседанинууд хаһа саг соогоо зарлагданагүй. Жэшээнь, Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо байгша оной 8 һара соо колхознигуудай хамтын суглаанууд ба правлениин заседанинууд мини 2—2 дахин болоһон байна. Курумканай аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо 1953 оной февралиин 8-да болоһон хамтын суглаанда артелиин гэшүүдэй мини хахадайнь ерэбэшье, колхозой правлени ба шалгалтын комиссиин 1952 оной тоосоон, МТС-тэй батлаһан договор, колхозые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ тухай асуудалнууд шиидхэгдэһэн байгаа.

Республикын колхозуудта абалиие усадхахын түлөө хүсэд тэмсэл хэгдэнэгүй. 1953 оной сентябриин 1-нэй байдалаар Курумканай аймагай колхозууд 78753 түхэриг абалитай байгаа. Теэд тэрэнээ бусаахын түлөө колхозуудай правленинүүд ямаршье хэмжээ абанагүй.

Зарим колхозуудта гэшүүдые ямаршье шалгагаангүйгөөр зэмэдэ хабаадуулха баримтанууд үзэгдэнэ. Кабанскын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой правлени колхозница М. Дороховада 50 түхэригэй яла тохоһон байгаа. Теэд иимэ мүнгэн яла ногтал административна комиссинууд, тусхайта органууд ба сүүдэй тохожо шадаха байһаниинь мэдээжэ. Хойто-Байгалай аймагай «Победа» колхозой правлениин заседани ажалдаа гараагүйнь түлөө колхозница М. Усоваһаа 24, Брюковаһаа 9 ажалта үдэр дараха гэжэ хуули бусаар шиидхэһэн байгаа. Теэд иимэ ушарта колхозой правлени 5-һаа дээшэ бэшэ ажалта үдэр дараха эрхэтэй гэжэ хүдөө ажахын артелиин Уставай 17-дохи статья соо заагданхай.

Колхозуудта малажалай талаар Устав эбдэхэ ябадал илангаяа олон үзэгдэнэ. Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ниитын мал үсхэбэрилхэ түсэбэй дүүргэгдээгүй байбашье, хамтын суглаанай зүбшөөлгүйгөөр 1953 оной январиин 1-һээ июниин 1 болотор 12 морин, 11 үхэр, 24 хонин, 136 гахай түрүүлэгшэ Дмитриев ба тэрэнэй орлогшо Сандаковой заабаряар гаргашалагдаһан байха юм. Гадна, энэ жэлэй түрүүшын хахад соо 90 толгой малай гарзалагдаһаншье һаа, тоо толгойень хүсэлдүүлхэ талаар зэмэтэ хүнүүдтэ колхозой правлени эрилтэ хэнэгүй.

Ниитын малда гэмтэ һаналаар хандаха ябадал үзэгдэнэ. Мухаршэбэрэй аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Бухальцев 300 хурьгадые амяараа байрада байлгаагүй, харин томо хонидтой сугтань тон уйтан байрада хааһан байгаа. Тэрэнэй эсэстэ нэгэ һүни 45 хурьган үхэһэн байна.

Республикын колхозуудта хүдөө ажахын артелиин Устав юундэ эбдэгдэнэб гэхэдэ, олохон колхозуудта шалгалтын комиссинууд шалгалта үсөө хэнэ. Зарим колхозуудта шалгалта хэгдэхэдээшье шанар муутайгаар хэгдэдэг, артелиин хүтэлбэрилэгшэдэй Устав эбдэһэн ябадал элирүүлэгдэдэггүй гү, элирүүлэгдэхэдээшье, хамтын суглаанууд дээрэ табигдадаггүй ба Устав эбдэлгые саашадань усадхаха хэмжээнүүд абтадаггүй байна. Тэрээнһээ байтагай шалгалтын комиссиин зарим түрүүлэгшэнэр ба гэшүүд өөһэдөө Устав эбдэдэг байха юм.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомууд колхозуудай шалгалтын комиссинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээ абадаггүй, колхозуудай финансова хэрэгые ба тоо бүридхэлые хүтэлбэрилдэггүй байна.

Дээрэ хэлэгдэһэнһээ харахада байгша ондо илангаяа Мухаршэбэрэй, Зэдын, Сэлэнгын, Бичурын, Курумканай аймагуудай колхозуудай Устав ехээр эбдэгдэһэн байна. Эдэ аймагуудай айкомууд ба аймгүйсэдкомуудай хүтэлбэрилэгшэд хүдөө ажахын артелиин Уставай эбдэгдэһэн эдэ баримтануудые мэдэбэшье, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүдые абаагүй, энэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаһан байна. Тэдэнэй жэшээгээр нютагуудтахи сүүд ба прокуратура энэ талаар хүдэлмэрсэ һуладхаа. Республикын Хүдөө ажахын министерство КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор хүдэлмэрсэ шэнэдхэн табяагүй байһаар. Тус министерство республикын колхозуудта хүдөө ажахын артелиин Устав эбдэхэ ябадал усадхаха ба уридшалан зайсуулха хүдэлмэри тон һулаар ябуулна.

Жэл дүүрэхэ ойротобо. Колхоз бүхэндэ правлениин жэл соо хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд гаргагдажа, правленинүүдэй ба шалгалтын комиссинуудай тоосоонууд хамтын суглаанууд дээрэ шагнагдахань. Зорилго юуб гэхэдэ, колхозуудай шалгалтын комиссинууд хүдөө ажахын артелиин Устав эбдэһэн баримтануудые элирүүлжэ, хамтын суглаан дээрэ элидхэхэ, Устав эбдэлгые саашадань эсэслэн усадхаха ябадал туйлаха уялгатай.

И. Прозоров, БМАССР-эй прокуророй орлогшо, юстициин младша советник.

Заһабарилгые графигаар ябуулхын түлөө

Намар-үбэлэй сагта трактор машинануудые саг болзортонь шанар һайнтайгаар заһабарилжа, ерэхэ жэлдэ хүдөө ажахын культурануудай, үбһэ ногооной үндэр ургаса хуряаха зорилготойбди. Манай МТС-тэ трактор болон хүдөө ажахын прицепной бусад машинанууд жэл бүри шанар һайнтайгаар заһабарилагдадаг. Энээнэй ашаар харьяата колхозуудтайгаа баталһан уялгата договороо жэл бүри гол түлэб дүүргэдэг, тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэдэг байнабди. Энэ жэлдэ тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые бүри сентябрь һарада үлүүлэн дүүргээд, условно трактор бүхэнөөр 440 шахуу гектар зөөлэн хахалалга хэһэн байнабди. Зарим механизаторнууд бүришье һайн амжалтануудые туйлаа. Жэшээлхэдэ, түрүү трактористнууд Спиридоненко, Дуко гэгшэд «ДТ-54» трактораар сезон соо 2083 гектар зөөлэн хахалалга хэһэн ба 2200 килограмм горючи болон тоһолохо материал алмаһан байна. Мүн трактористнууд В. Жарников, И. Игумнов гэгшэд колёсно трактораар сезон соо 632 гектар зөөлэн хахалалга хэһэн ба ехэхэн хэмжээнэй горючи алмаһан байха юм. Эдэнэй элдүүрилһэн газар дээрэһээ түсэбтэ ургаса хуряагдаа.

Энэ жэлдэ манай МТС заһабарилгадаа эртээнһээ һайнаар бэлэдхэһэн байна. Тиин заһабарилгын эхилхэдэ хэдэ хэдэн шухала хэрэгтэй барилганууд баригдаһан, түхеэрэлтэнүүд тодхогдоһон байгаа. Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ запасной частьнуудые хадагалха тусхай склад, мүн аккумуляторнуудые хадагалха ба тэдэндэ зарядка оруулха нэгэ байра бариһан, токарно-механическа шэнэ уужам цех түхеэрһэн, двигательнүүдээр хүдэлдэг 30 моринной хүсэтэй электростанцияа 90 моринной хүсэтэй болоторынь үргэдхэһэн, МТМ соогоо узелнуудай хүдэлмэрилхэ 24 газарнуудые стол, станогууд, инструмент гэхэ мэтын хэрэгтэй бүхы юумээрнь хангаһан, мотор, рама, хойто мостын корпусууд гэхэ мэтын хүшэр хүндэ ашаануудые МТМ соогуур хайшаншье һаадгүйгөөр зөөжэ байха үргэлгын кран-балка ба бусад хэдэ хэдэн түхеэрэлтэнүүдые тодхоһон байнабди. Тэрээнһээ гадна, машинно-тракторна мастерской соогоо МТМ-гэй конторо, главна механигай кабинет түхеэрээбди. Энээнэй ашаар заһабарилгын бага зэргын асуудалнуудые МТМ соогоо һаадгүйгөөр шиидхэдэг болообди.

Энэ жэлдэ манай МТС-тэ заһабарилгын мүнгэнэй саг болзортоо үгтөөгүй дээрэһээ трактор машинануудай заһабарилга нилээд оройтожо, ноябрь гараһан хойно эхилэгдэһэн байгаа. Гэбэшье, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгатай, Читын областиин хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдые социалистическэ мүрысөөндэ уриха гэжэ тэдэнэй шиидхэһэн шиидхэбэритэй танилсаха зуураа манай механизаторнууд тэдээнэй үүсхэлые халуунаар дэмжээд, бүхы оролдолгоёо гарган ажаллажа, энэ жэлэй заһабарилгын сезониие болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидэһэн байна. Тиин дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялгануудые абажа мүрысөөтөө дэлгэрүүлээ һэмди. Мүрысөөнэй дүнгүүд саг болзортоо гаргадажа байдаг. Поршневой группануудые, тоһоной насосуудые, вентиляторнуудые заһабарилдаг узелайхид (даагшань нүхэр Посохоев) үдэрэйнгөө даалгабариие 150-һаа 200 процент хүрэтэр һайн шанартайгаар дүүргэнэ. Тинхэдэ дархашуул Яким Капустин, Григорий Жарников гэгшэд нормоёо хододоо 300 процент, подшипнигуудые шудхадаг ба гагналгын бусад хүдэлмэринүүдые хэдэг дархан нүхэр Гомбоев, заһабарилгада ябажа байһан механизатор нүхэр Цыдыпов гэгшэд үдэр бүхэнэйнгөө даалгабариие 150 процентһээ доошо бэшээр дүүргэдэг байна.

Мүнөө декабриин 20-ной мэдээгээр бидэнэр 24 тракторнуудые заһабарилгаһаа гаргажа, квартальна түсэбөө 104 процент дүүргээбди. Тингэжэ заһабарилгынгаа графигта оробобди. Трактор, машинануудаа болзорһоонь урид дүүргэхын тулада социалистическэ мүрысөөе улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байнабди. Һаяхан манай механизаторнууд социалистическэ мүрысөөнэй ябасые зүбшэн хэлсээд, дээшэлүүлэгдэһэн бүри ехэ уялгануудые абажа, узел узелаараа тус тустаа мүрысөөндэ оролсоо. Зарим механизаторнууд үдэрэйнгөө даалгабариие 300 процент хүрэтэр дүүргэжэ байхабди гэһэн уялга абаа. Мүнөө манай МТС-тэ хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ хүдөө ажахын машинануудай заһабарилга дүүрээ.

Заһабарилгада ябажа байһан механизаторнуудай эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулнабди. МТС-тэмнай гурбан жэлэй агротехническэ тусхай курсанууд эмхидхэгдэнхэй. Тэрэнһээ гадна, механизаторнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ техническэ занятинууд саг болзортоо таһалдалгүйгөөр үнгэргэгдэнэ. Трактористнуудаа хүсэлдүүлхэ зорилгоор энэ жэлдэ колёсно тракторай трактористнуудай курса эмхидхээбди. Тэрэ курсада урдань гол түлэб прицепщигүүдээр ябаһан 24 хүнүүд һуралсана.

Заһабарилгада ерэһэн механизаторнууд хамтын байраар, халуун эдеэгээр, мүн культурна бусад условинуудаар хүсэд хангагданхай.

Мүнөө манай МТС-эй харьяата колхозуудта малай үбэлжэлгэ яһала һайнаар үнгэргэгдэжэ байна. МТС-эй дирекци, мүн директор нүхэр Дмитриев малай үбэлжэлгэдэ ехэхэн анхарал хандуулна. Малай үбһэ тэжээл зөөхэ хүдэлмэридэ манай МТС-һээ 12, малай байрануудые барилгада, барилгын модо зөөлгэдэ 10 механизаторнууд томилогдоод ажаллажа байна. Тэдэнһээ гадна, ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар ахалагша механик нүхэр Мансуровскиин хүтэлбэрилдэг монтажна бригада энэ жэлдэ малай фермэнүүд дээгүүр уһа бүлэдэг 7 насос, 7 кормозапарник, 1 тэжээл хэршэдэг машина тодхоо.

Манай МТС-эй механизаторнууд энэ жэлдэ трактор машинануудаа саг болзортонь шанар һайнтайгаар заһабарилжа дүүргээд, хабарай тарилгые бэлэдхэл һайнтайгаар угтахань лабтай.

В. Дуко, Кударын аймагай Ехэ-Кударын МТС-эй главна инженер-механик.

Улан-Удын мебельнэ фабрикын отделщица Анна Ивановна Аксёнова жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ үдэрэйнгөө нормые 160—170 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Аксенова стул шэрдэжэ байна.

С. Марковай фото.

Зэдын АЙМАГТА

ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГТА ХҮРТЭБЭ

Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель (түрүүлэгшэнь Д. Д. Ванданов) малай үбэлжэлгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтажа, мүнөө нэгэшье толгой мал хоролтодо оруулангүй, тобир тарганаар ондо оруулжа байна. Һаяхан малайнгаа үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэжэ байһан энэ колхоздо аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй ба партиин айкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба.

АГНУУРИИН ТҮСЭБ ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭБЭ

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой ангуушан Батожаб Данзанов наһатай болобошье өөрынгөө дуратай ажалые — агнууряа орхиногүй. Энэ жэлэй намар-үбэлэй агнууриин сезондо Данзанов 9 булга барижа, аймагайнгаа «Заготживсырьёгой» контородо тушаагаа. Тинхэтэй хамта агнууриин талаар колхозойнгоо уялгата даалгабари үлүүлэн дүүргээ.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ХАМТЫН СУГЛААН

Һаяхан Үшөөтэйн МТС-эй механизаторнууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хамтын суглаан 126 хүнэй хабаадалгатайгаар болобо.

Суглаан дээрэ МТС-эй директор Л. С. Петинов «МТС-эй 1953 оной туршада хэһэн ажалай дүнгүүд ба 1954 оной зорилгонууд» гэһэн элидхэл хэһэн байна. Элидхэлшэ МТС-эй энэ жэлдэ туйлаһан амжалтануудые тодоор тэмдэглээд, саашанхи зорилгонууд тухай тогтон хэлэһэн байна. Суглаанда хабаадагшадһаа 18 хүн үгэ хэлээ. Ерэхэ жэлые хүсэд һайн бэлэдхэлтэйгээр угтажа, шэнэ амжалтануудые туйлаха гэһэн шиидхэбэри суглаан баталаа.

Д. Чимитов.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар

Һаяхан Түнхэнэй аймгүйсэдкомой культурын таһаг культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй хоёр үдэрэй семинар үнгэргөө. Семинарта хабаадагшад республикын культурын хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсэбэ. Мүн хэдэн лекцинүүд уншагдаа.

Д. Замбалов.

Шэнэ номууд

Бурят-Монголой номой хэблэл иимэ шэнэ номуудые хэблэн гаргаба:

И. Сталин—Ленинизмын үндэһэ һууринууд тухай. Бурят-монгол хэлэн дээрэ. 5000 хэһэг тиражтай.

А. Г. Туйск — Бурят-Монголой АССР-эй промышленностиин түүхэй эдэй ресурснууд тухай асуудалнууд. Ород хэлэн дээрэ. 3000 хэһэг тиражтай.

А. П. Гальцев—Агаарай уларилые яажа уридшалан мэдэдэг бэ. Бурят-монгол хэлэн дээрэ. 2000 хэһэг тиражтай.

Малажал—хүдөө ажахын шухала һалбари мүн. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолдо зорюулагдажа, үнгын шэрэтэйгээр хэблэгдэһэн плакат. Ород хэлэн дээрэ 6000 хэһэг тиражтай.

Огород тарилгада бэлэдхэнэ

БАЙКАЛО-КУДАРА. (Телефоноор абтаба). Энэ жэлдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой суута овощевод Елена Гавриловна Орловагай хүтэлбэрилдэг бригада овощной культурануудай һайн ургаса хуряаһан байна. Тэдэнэр огородойнгоо зарим талмайн гектар газарһаа 500 центнер хүрэтэр капустын ургаса хуряагаа юм. Энэ амжалта тэдэнэр яагаад туйлааб гэхэдэ, үнгэрһэн үбэлдөө, хабартаа ба зундаа поли дээрээ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые хүсэд дүүрэнээр ба зүбөөр хэһэн байна. Тэрээнһээ гадна, энэ жэлдэ хара шоройтой үрэжэлтэ газарай хүрьһөөр багахан горшоогхонуудые олоор хээд, тэрээн соогоо рассадануудые ургуулжа тариһан байгаа. Энэ арга огородно культурануудай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн удхашанартай байба.

Мүнөө тус бригада Елена Гавриловнагайнгаа хүтэлбэреэр нёдондонойнгоо дүй дүршэлые хэрэглэн, 80.000 гаран горшоогхонуудые хээ, огородойнгоо газар дээрэ 2700 ашаа наг шэбхэ гаргаа, парник соо хэхын тулада 400 гаран ашаа наг шэбхэ бэлэдхээ. Тэрээнһээ гадна, тэдэнэр огородойнгоо бүхы 30 гектар талмай дээрэ саһа тогтоогоо, парниково 400 гаран рамануудые хэжэ бэлэдхээ. Тингээд һүүлэй үедэ парниково матануудые хэхын тулада хагда, соломо суглуулжа байна. Огородой саг үргэлжын бригадада хамта 15 хүн ажаллана.

Аймагай колхозуудай зарим түрүү огородно бригаданууд тэдэнэй дүй дүршэлые халан абажа, ажал хүдэлмэридөө үргэнөөр хэрэглэжэ байна. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Чесноковой хүтэлбэрилдэг огородно бригадынхид мүнөө газарай хүрьһөөр 70.000 гаран горшоогхонуудые хэжэ бэлэдхээ. Мүн Кировэй болон Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта энэ хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдажа байна.

Я. Бушинов.

Механизаторнуудые бэлэдхэлгэ

Хориин МТС-эй дэргэдэ трактористнуудай дүрбэ һарын курса нээгдээ. Энэ курсада колхознигууд, мүн заводуud болон эмхи зургаануудһаа ерэһэн хүнүүд һуралсана. Курсын занятинууд һайнаар түхеэрэгдэһэн, харуулан ойлгуулха материалнуудаар хангагдаһан байра соо үнгэргэгдэнэ. МТС-эй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд энэ курсада заажа байна.

1954 оной хабарай тарилгын кампанида 15 шэнэ трактористнууд тракторнуудта һуужа, үндэр баян ургасын түлөө тэмсэжэ орохо байна.

Я. Алексеев.

А. А. Тороевой түрэһөөр 60 жэл гүйсэбэ

АРАДАЙ ҮЛЬГЭРШЭ

Апполон Андреевич Тороев манай Бурят-Монголой эгээн бэлиг ехэтэй үльгэршэдэй нэгэниинь юм. Тэрэ хадаа арад зоной һанал бодолдо олон арбаад, зуугаад жэлэй турша дотор хадагалагдажа ябаһан элдэб олон үльгэр түүхэ, шүлэг, дуунуудые хөөрэдэг байна. Мүн тэрээнтэеэ хамта үльгэршэ манай бурят-монгол арадта эрхэ сүлөө ба зол жаргалта ажабайдал олгоһон агуу ехэ Коммунистическэ парти ба Советскэ правительствоёо магтан суурхуулһан үльгэр, дуунуудые найруулан зохёодог юм.

Апполон Андреевич Тороев Иркутска областиин Боханой аймагай Шунта гэжэ тосхондо 1893 ондо түрөө һэн. Тэрэнэй эсэгэ өөрынгөө бүхы наһые нютагай баян Трубачеевэйдэ хатуу шанга дарлалта доро үнгэргөө бэлэй. Бишыхан Апполон бага балшар наһанһаа эхилээд, баянай барлаг болоjo, эдихэ хоолоо бэдэрхэ баатай болоо һэн. 1910 оной хүйтэн шуургата үбэл тэрэнэй ажабайдалда тон ехэ уйдхар гашуудал тохёолдобо. Энэ үбэл Трубачеев баянай моришон байһан Апполон хатарша моридуудай урилдаанда хабаадалсахын тула Иркутск город мори асаржа ерэһэн байгаа. Зүгөөр урилдаанай үедэ Апполон моринһоо унажа, мэдэрэлээ алдаба. Энэ үеһөө хойшо тэрэнэй нюдэнэй хараан ехээр муудажа эхилээ һэн. Хэрбээ саг дарыдань бэрхэ врачта хандажа эмнүүлээгүй һаа саашадаа хоёр нюдэниинь харахаяа болихо байһаниинь элитэ болобо. Эгээл тиимэһээ Апполон Андреевич өөрынгөө эзэндэ хандажа, эмнүүлхын тула хэрэгтэй мүнгэ зөөри гуйба. Хэрзэгы хобдог баян тэрэнэй гуйлтые өөдэ абангүйгөөр арсаһан байха юм. Иигэжэ Апполон Андреевичын хоёр нюдэниинь харахаяа болёо бэлэй. Зүгөөр энэ үедэшье Трубачеев баянай мельницэдэ тэрэ хүдэлмэрилжэ, хүнлэ гурилтай мешогуудые иишэ тиишэнь зөөдэг байгаа.

Имагтал Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революци Апполон Андреевич Тороевые зэрлиг муухай дарлалтаһаа мулталжа, ажабайдалай арюун замда гаргаа һэн. Апполон Андреевич өөрынгөө бүхы оюун бэлигые уудалан гаргажа, советскэ засагай бэхижэхын түлөө, арад зонойнгоо ажана һайн байдалай түлөө зорюулжа эхилээ бэлэй. Энэ үедэ партизанска отрядай командир Павел Балтахиновтай болон Каландарашвилитай хамта тосхонһоо тосхон бүхэндэ ябажа, үгытэй таряашадые гартаа буу зэбсэг барижа һаяхан тогтоһон советскэ засагые хамгаалалсахыень уряалдаг байгаа. Партизануудтай холбоо барисаатай байһанайнь түлөө, агитационно удхатай дуунуудые зохёоһонойнь түлөө нютагай баяшуул, бандидууд-колчаковецууд Тороевые мүрдэжэ эхилээ. Эгээл тиимэһээ тэрэ уданшьгүй Иркутск город тэрьедэхэ баатай болоо һэн. Мүн тэндэ байха зуураашье, Апполон Андреевич өөрынгөө агитационно-пропагандистска хүдэлмэриие эдэбхитэйгээр үргэлжэлүүлбэ.

Гадаадын интервентнүүдэй намнагдаһанай һүүлээр Апполон Андреевич Бохан тосхоной клубай сценэ дээрэһээ өөрынгөө найруулһан революционно дуунуудые дууладаг ба шүлэгүүдые уншадаг байгаа. Тэрэнэй бүхы творчество советскэ засагые бэхижүүлхэ, Ленин—Сталинай партиин агуу ехэ һургаалай илан мандаха хэрэгтэ сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэһэн байха юм. Энэ үедэ Апполон Андреевич элдэб темэ дээрэ нэгэ акттай пьесэнүүдые бэшэдэг болобо. Тус пьесэнүүдые табилгаһаа ороһон мүнгэн зөөриие шэнэ клубай барилгада тэрэ үгэһэн байгаа.

Саг жэлэй үнгэрхэ бүри арадай үльгэршэ Апполон Андреевич Тороевой мэргэжэл шадабари улам дээшэлнэ. Тэрэ хадаа коммунистическэ общество байгуулагшадай мартагдашагүй образуудые байгуулна, Коммунистическэ партиие болон тэрэнэй вождьнор Ленин, Сталиниие магтан дуулана.

Энэ жэлэй декабрь һарада Бурят-Монголой болон Иркутска областиин ажалшад арадай үльгэршэ Апполон Андреевич Тороевой түрэһөөр 60 наһанай ойе үргэнөөр тэмдэглэжэ байна. Тэрэ хадаа хэдэ хэдэн ехэ зохёолнуудые, жэшээлхэдэ, «Ленин багша», «Сталин баатар», «Арман Дурман хоёр» гэжэ поэмэнүүдые болон «Москвае хамгаалга», «Сталинград», «Советскэ герой», «XIX съезддэ» гэхэ мэтэ шүлэгүүдые зохёоһон байха юм. Эдэ зохёолнууд доторoo манай агуу ехэ вождьнор Ленин, Сталинай образуудые эли тодоор, гүнзэгыгөөр байгуулжа шадаа. Арад зоной һанал бодолые элирхэйлһэн иимэ мүрнүүдые тэрэнэй зохёол дотор уншанабди:

Зоной түлөө хүдөөдэ
Үндэр таряан эдеэшэнэл.
Зоной түлөө хиидэжэ
Үсхэн ногоон урганал.
Зоной түлөө сэсэглигүүд соо
Үрэ жэмэс монсойнол.
Зоной түлөө нютагуудта
Хонин малнууд үдэнэл.
Зоной түлөө дайдада
Хүлэг морид таргалнал.

Апполон Андреевич Тороев мүнөө үедэ өөрынгөө шэнэ шэнэ зохёолнуудые найруулан бэшэжэ үргэлжэлһөөр. Тэрээн доторoo манай орон соо боложо байгаа шэнэ событинуудые, коммунистическэ байгуулалтада арад зонойнгоо туйлаһан амжалтануудые магтан дуулаха байһаниинь найдамтай.

Д. Хилтухин.

А. ТОРОЕВ

Арбан юһэдэхи съезддэ

Дайгаа дараад,
Дархан солоёо абаад байхадаа
Үргэн ажалша зомнай
Фабрика, завод бодхообо,
Үшөө хүсэтэйгөөр хүдэлбэ.
Хамтын манай ажалшад
Адуу малаа үдхөөжэ,
Алтан эдеэтэй таряагаа
Тала үргэн хээрэдээ
Хадын зангаар соможо,
Уулын зангаар оройлжо,
Ажал һуудалаа һайжаруулжа,
Эхэ ороноо баяжуулба.
Арбин газараа дэбһүүлээшье
хадаа,
Айл тииргээ дүргүүлээшье
хадаа
Хүсэл зоригоо буурангүй,
Хүгжэмтэ бодолоо мохонгүй
Дайсанда дэбһүүлһэн газараа
Дахин һайхан болгожо,
Табанжэлэй түсэбые —
Таатай түргөөр дүүргэбэ.
Бүхэ ехэ Соведэй баатарнууд
Зүрхэ һанаагаа нэгэдэжэ,
Ленин багшын захяагаар
Эрдэмээ барандаа харуулжа,
Хаба хүсэеэ хамтаруулжа,
Сталин багшын һургаалаар
Уһагүй дайдадаа
Уһа оруулжа эхилбэ,
Галгүй дайдаяа
Галтай болгожо эхилбэ.
Хайр шулуун дээгүүр
Халюурма таряа ургуулба,
Хабтагайхан шулуун дээр
Һайхан модо ургуулба.
Табан ехэ далайн уһые
Нэгэдхэн холбохо хабатай
болобо.
Тала ехэ хонхор дайдые
Таляан далайгаа долгидхон
шудхаба.
Дон Волга хоёроо нэгэдхэжэ,
Дуран соогоо тамаран эхилбэ,
Зүһэнэй бата түмэрөөр
оёорлобо,
Зүһэмэл һайхан шулуугаар эрьс
хэбэ.
Хадын шэнээн пароходууд
Хабатай олон машина тээжэ,
Волго-Донской каналаар
Баран зондоо тараана.
Талын колхоз, совхозуудһаа
Таряа талха тээжэ,
Москва ехэ хотодоо
Ошон ерэн байна.
Москва ехэ хотоһоон
Эд бараа тээжэ,
Дэлгэр ехэ орондоо
Дэлгэрүүлэн, дэбэрүүлэн байна.
Коммунизмын үндэһэ табигдажа,
Олон түмэн электростанцинууд
Хэдэн мянган хараанда
Һуни байһан тэнгэрээ
Үдэр болгожо гэрэлтүүлбэ.
Гараараа хэдэг хүдэлмэри
Галта машинаар хэгдэнэ,
Хүндэ хүшэр хүдэлмэри
Хүсэтэ машинаар хэгдэнэ.
Москва ехэ городнай,
Москва—дээдын столицамнай
Бүхэ ехэ Соведээ
Толодхон яларган байна.
Тэнгэридэ хүрэтэр байшаниинь
Тэрэ дээрэ яларба.
Газар доогуур вагонууд
Иишэ тиишээ харайба.
Олон түмэн араднай
Сталинай һургаалаар һураба,
Оньһото мэргэн машинын
Оньень оложо шудалба.
Үндэр тэнгэриин доогуур
Ябаха хабатай болобо.
Үргэн далайн оёороор
Тамарха хабатай болобо.
* * *
Иигэжэ совет арад зон
Дайнай һүүлэй табанжэлээр
Коммунизмын һуури табижа,
Хариин гүрэнэй баяшуулай
Хара һанаашье хадань
Бүхэдэлхэйн дайе
Захалхаар забдаашье хадань,
Эхэ халуун ороноо
Халдашагүйгөөр бүхэжүүлнэ.
Ороһон ерэһэн дайсаниие
Урдаһаань хамха сохихобди!
Хамаг олон зомнай
Хаба хүсэеэ нэгэдхэжэ,
Түрэһэн гараһан дайдада
Түймэр дай шатаалгахагүй гэжэ
Зүг бүриин ажалшадтай
Зүрхэ һанаагаа нэгэдхэбэл.
Хариин муухай баяшуулай
Хара муухай һанаае
Гартаа барихабди,
Ганзагадаа уяхабди.
Халдаад хүлзөөд ерээ һаань
Харюу үгэхэбди,
Хамхар сохихобди!
Бүхэ ехэ дэлхэйн зон
Бултадаа хүсэтэй болохо.
Үргэн ехэ дэлхэйн зон
Эбтэй зүбтэй болохо.
* * *
Алдар ехэтэ Соведэй зон
Агуу ехэ Хитадай зонтой,
Арадай демократиин гүрэнүүдтэй
Аха дүүнэр бололсожо,
Коммунизм байгуулха съездые—
Арбан юһэдэхи съездые
Ажалай олон илалтануудаар,
Агуу баяраар угтаба.
Совет ехэ гүрэнэй
Суута олон зониие
Хүтэлжэ ябаһан баатарнууд
Бултадаа сугларжа
Ехэ суглаа хэбэ,
Коммунизмын байдалые
Бэхижүүлхые хэлсэбэ.
Алдарта Сталин баабайдаа
Бүхы дэлхэйн ажалшад
Халуун баяр хүргэнэд.
Сталин баабаймнай
Хэзээ хэтын галабта
Энхэ. манаараа байха.
Энэ һайхан нэрэнь
Алтан бэшэгээр бэшүүлнэ,
Арад зондоо нэрлүүлнэ.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Бурят-монгол литературые түрэлхи хэлэн дээрэ зааха"

Манай газетын энэ жэлэй ноябриин 12-ой номерто «Бурят-монгол литературые түрэлхи хэлэн дээрэ зааха» гэһэн статья толилогдоһон байгаа. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ гүрэнэй Бурят-Монголой пединститудай түүхын-филологическа факультедэй бурят-монгол хэлэ ба литературын 1-дэхи курсда бурят-монгол литератураар лекцинүүд түрэлхи хэлэн дээрэ бэшэ, харин ород хэлэн дээрэ уншагдадаг байна гэжэ тэрэ статья соо хэлэгдэһэн юм.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай бурят-монгол хэлэ ба литературын кафедрын үргэн заседани болоо. Дээрэ дурсагдаһан асуудал тэрэ заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Статьяе зүбшэн хэлсэлгэдэ студентнэр, багшанар болон дирекциин түлөөлэгшэд хабаадалсаа.

Заседаниин ямар шиидхэбэри абаһан тухай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай директорые орлогшо нүхэр Е. Тимофеева манай редакцида мэдээсэбэ. Бурят-монгол литературые түрэлхи хэлэн дээрэ зааха тухай асуудал газетэдэ зүбөөр табигдаа гэжэ заседанида хабаадагшад нэгэн һаналаар мэдэрбэ. Зүгөөр бурят-монгол литературын гол асуудалнуудай хүсэд шиидхэгдээгүй, тэрэшэлэн лектор доцент М. П. Хамагановай бурят-монгол хэлые һайнаар мэдэхэгүй байһан дээрэһээ литература мүнөө дээрээ түрэлхи хэлэн дээрэ заагдажа шадагдахагүй байна.

Бурят-монгол литератураар уншадаг лекцинүүдээ түрэлхи хэлэн дээрээ бэлэдхэхыень доцент М. П. Хамагановта дурадхагдаба.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

Зонхилолгын политика буруу hүрэбэ

Хойто-атлантическа агрессивнэ союзай (НАТО) соведэй ээлжээтэ сесси декабриин 14-hөө 16 хүрэтэр Парижда болобо. Энэ блогто хабаадагша 14 ороной гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд, сэрэгэй министрнүүд ба финансын министрнүүд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаба. Өөрынгөө тоогоор бусад делегацинуудhаа нилээд үлүү байhан американска делегацине США-гэй гүрэнэй секретарь Даллес толгойлбо.

Буу зэбсэгүүдые саашадаа яаралтайгаар бэлэдхэхэ, Баруун Европодо сэрэгэй шэнэ базанууды байгуулха, уршагта «европейскэ армие» байгуулха тухай асуудалнууд сессидэ хабаадагшадай гол анхаралынь болоhон байна. Баруун Германида hэргээн байгуулагдажа байгаа урдын гитлеровскэ армиин сэрэгүүд «европейскэ армида» гол сэрэгэй дүүргэхэ юм. «Европейскэ армии» тухай договор ратификацилгые түргэдхэхэ оролдон, Даллес Парижда ерээд байхадаа баруун европейскэ оронуудые, нэн түрүүн Францине хашаhан байна гэжэ гадаадын хэблэл нэгэн hаналаар тэмдэглэнэ.

Тус договорые Франциин үргэн олонниитэ эрид шангаар буруушаажа байhан мүнөөнэй оршон байдалда, французска правительство хэды ехээр хүсэбэшье тэрэниие түргөөр ратификацилха аргагүй юм гэжэ Даллеста харуулхые Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр Бидо бирагүйгөөр оролдобо. Энээнэй харюу болгон, Даллес хадаа Холбоото Штадууд удаарүүлгые тэсэжэ шадахагүй гэжэ шууд мэдүүлhэн байна. Пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Даллес иигэжэ баталан хэлээ: хэрбээ «европейскэ хамгаалгын нэгэдэл» байгуулха тухай асуудал түргөөр шиидхэгдээгүй hаа, Холбоото Штадууд «өөрынгөө гадаадын политикые аюул ехэтэй байхаар, үндэhөөрнь дахин хаража үзэхэ» баатай болохо юм. Тиихэдээ, Европодо саашадаа «туhаламжа» үзүүлхэ тухай асуудалые энэ оной мартда американска конгрессэй хаража үзэхэ ушарhаа, «Европые нэгэдүүлхэ» тухай асуудалай ямар байhание мэдэхэ ёhотой хүнби гэжэ гүрэнэй секретарь зааба.

Франциин олонниитые хашаха hэдэлгэ мүн гээшэ гэжэ энэ мэдүүлгые французска хэблэл сэгнэбэ. «Европейскэ хамгаалгын нэгэдэл тухай договор 6 hарын туршада ратифицировалэгдээгүй hаань, — гэжэ Франс Пресс агентство тэмдэглэнэ, — Америка Европодо үзүүлхэ туhаламжаяа хахадайнь зэргээр багадхаха юм гэжэ Даллес сэхэ занаба». «Комба» газетэ түрүү бэшэг соогоо иигэжэ тэмдэглэнэ: «...США-гэй гүрэнэй секретарь «Европодохи американска политикые аюултай байхаар хубилгаха» гэжэ манине олоной газарта бүдүүлигээр занаба... Вашингтоной урдаа табиhан бодото, hэшхэлгүй эрмэлзэлгые Фостер Даллес парижска договорые зүбшөөхэ дурагүй манай ороной хүнүүдтэ харуулха хүсэлтэй байhан болоно».

Даллесай эрид шанга эрилтэнь Франциин бүхы газар нютагуудай олонниитые зэбүүрхүүлбэ. Парламентын элдэб олон бүлэгүүдэй түлөөлэгшэд Даллесай табиhан асуудал яаралтайгаар зүбшэн хэлсэхые эрибэ. США-гэй гүрэнэй секретариин мэдүүлгэ тушаа хараа бодолоо правительствын тодорхойлхо гэhэн хэдэн олон эрилтэнүүд Национальна суглаанда оруулагдаа. Франциин министрнүүдэй соведэй заседани дээрэ Франциин президент Венсан Ориоль ба премьер-министрын орлогшо Поль Рейно француззуудай национальна нэрэ хүндые хэрзэгы муухайгаар доромжолhон ябадал болоно гэжэ Даллесай мэдүүлгые буруушаан шүүмжэлбэ.

Хэблэлэй мэдээсэлнүүдhээ харахада, Даллесай хэлэhэн үгэ США-гэй гүрэнэй секретарьта аягүй байдалые английска политическэ нюурнуудай дунда бии болгоhон байна. Лондонhоо Франс Пресс агентствын корреспондентын дамжуулhанай ёhоор, «Даллес хадаа өөрынгөө хүсэhэн юумэдэ тад hөөргэ дүнгүүдтэ хүргэжэ болохо мэдүүлгые Францида хэбэ гэжэ эндэ хүнүүд халаглана». Францидахи ушар байдал Англида урок болохо ёhотой гэжэ «Дейли экспресс» газетэ уридшалан hануулна.

Даллестай тохёолдоhон иимэ уршагта хэрэг гэнтын зүйл бэшэ юм. Европодохи Холбоото Штадуудай түсэбүүдтэ эгээн шухала үүргые Баруун Германиин дүүргэжэ байhаниинь мэдээжэ. «Европейскэ арми» байгуулхые түсэблэхэдөө американска засагай толгойлогшонор нэн түрүүн германска зэбсэгтэ хүсэнүүдые hэргээн бии болгохо, баруун германска территориие сэрэгэй стратегическэ плацдарм болгохо гэжэ хараална. 1954 ондо Баруун Германида авиационно базануудай too 34 болохо ба энээнhээ бүри хэтэржэ болохо юм гэжэ «Атлантическа соведэй» генеральна секретарь лорд Исмэй hая журналистнуудта мэдүүлбэ.

Тиимэ болохолоороо, германска милитаризмын hэргээгдэхэ ябадал Европодо аюул ушаруулна. Гэбэшье, баруун европейскэ оронуудай политическэ байдалай онсо шэнжэнь юуб гэхэдэ, арадууд энэ аюулые тон hайнаар мэдэрнэ. «Европейскэ армиие» байгуулха түсэбүүдтэ тэдэнэй эсэргүүсэлгэ үдэр бүри ургана. Францида Даллесай хэhэн заналтанууд энэ эсэргүүсэлгые гансахан лэ шангадхажа шадаха юм гэжэ тоолоно. «Нью-Йорк пост» гэжэ американска газетын мэдэрhэнэй ёhоор, эдэ заналтанууд европейскэ байгуулгада эсэргүүсэлгэшэ французска олониитын байдалые бэхижүүлжэ, энэ түсэбые дэмжэжэ байгаа французска ударидагшадай хараа бодолые эбдэжэ байна.

«Европейскэ армиие» бүридүүлгэ ба саашадаа яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ энэ блогой «гол зорилгонь» хэбээрээ үлэнэ гэжэ Хойто-атлантическа блогто хабаадагшадай парижска сесси харуулба. «Европейскэ армиин» составта 50 дивизи, бронетанкова 10 гаран дивизи, 3.000 самолёт ба 40 эскортнэ судна оруулхые хараалhан тусхай комитедэй элидхэлые сесси баталба. Баруун европейскэ оронуудай сэрэгэй гаргашануудые ехэ болгохо тухай шиидхэбэри абтаа.

Гэбэшье, эдэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэ тон хүндэ проблемэ хэбээрээ үлэнэ. Өөрынгөө нүхэсэгшэ оронуудта США-гэй хэhэн хэрзэгы шанга хашалта энэ хэрэгые түргэдхэжэ шадахагүй байhаниинь лабтай. Европын арадууд эб найрамдал тээшэ эрмэлзэhэн дура хүсэлөө улам эрид шангаар харуулна.

Индо-Хитадтахи эб найрамдалда хэн эсэргүүсэнэб

Индо-Хитадай асуудалые эбэй ёhoop шиидхэхэ арга боломжо тухай «Экспрессен» гэжэ шведскэ газетэдэ Вьетнамай демократическа республикын президент Хо Ши Минэй hая хэhэн мэдүүлгые французска олониитэ үргэнөөр hайшааба. Элдэб шэглэлтэй газетэнүүд статьянуудые толилжо, Индо-Хитадай асуудалые эбэй ёhoop шиидхэхын тула хэмжээ дары абахыень французска правительствоhaa эрибэ. Индо-Хитадта дай үргэлжэлүүлhэнэй ашаггүй байhан ябадалда этигэhэн буржуазна бүлэгүүдэй олон түлөөлэгшэд hанамжаяа мүн лэ иимээр мэдүүлбэ.

«Манай зэбсэгтэ хүсэнүүд дайсанай сэрэгүүдые усадхажа шадаагүй гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй, — гээд «Фигаро» газетэ бэшэбэ. — Үгырэн хооhоролгын дайн болгогдоhон энэ дайнда эсэс табихын тулада асуудалые эбэй ёhoop шиидхэхэ шухала».

Олон жэлэй турша дотор французска колонизаторнууд вьетнамска арадай эсэргүүсэлгэ эбдэхые нилээд ехээр оролдобо. Индо-Хитадтахи дайнда Франци хэдэн мянган миллиард франк гаргашалhан ба угаа олон хүнүүдээ гээhэн байна. Хэды тиимэ болобошье, амжалта туйлагдаагүй. «Индо-Хитадай проблемэ сэрэгэй аргаар заабол шиидхэгдэхэ ёhотой гэжэ французска правительство тоолоногүй» гээд hая французска премьер-министр Ланьелиин мэдүүлхэ баатай болоhониинь дэмы бэшэ юм.

Бермудска зүблөөндэ ошоходоо, Франциин түлөөлэгшэд Вьетнамай демократическа республикатай хэлсээ эмхидхэлгые США-гэй ба Англиин зүбшөөхые найдаhан байгаа гэжэ гадаадын хэблэл тэмдэглэбэ. Гэбэшье, энэ найдабаринь бэелүүлэгдээгүй. «Вашингтон пост» газетын зааhанай ёhoop, франко-вьетнамска эбэй хэлсээнэй хэгдэхэ арга боломжо «Вашингтоние ехээр айлгаба».

Хойто-атлантическа блогой соведэй парижска сесси дээрэ Даллес США-гэй хараа бодолые дахин гэршэлбэ. «Европейскэ арми» байгуулха тушаа французска правительствын эрид шиидэнги байгаагүй ушарhаа уурлаhан болобошье, Даллес парижска договорые Франциин ратифицировалээгүй байгаашье hаань, США Индо-Хитадтахи дайнда мүнгэ хойшодоо hомолжо байха юм гэжэ мэдүүлбэ.

Hаяхан США-гэй вице-президент Никсон Индо-Хитадта ошоходоо, Индо-Хитадтахи дайе заабол үргэлжэлүүлхэ шухала гэhэн hаналаа тэрэшэлэн мэдүүлээ гэжэ хэблэл тэмдэглэбэ. Американска политическэ бусад ажал-ябуулагшадшье иимэ удхатай мэдүүлгэ хэhэн байна.

Индо-Хитадта «илалта туйлаха» зорилготой түсэб США-гэй сэрэгэй министерстводэ зохёогдожо байна гэжэ американска газетэнүүд мэдээсэhэн байгаа. Энэ хадаа Францида сэрэгэй хэрэгсэлнүүдые бүри ехээр үгэхэ, французска зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ туhаламжа болгон «американска бүлэгүүдые» байгуулха гэhэн болоно. Тэдэ бүлэгүүд сэрэгэй hуралсал эмхидхэхэ, сэрэгүүдые хинаха ба буу зэбсэгээр хангаха зорилготой байгаа. «Энэ түсэб хадаа хилын саана американецуудай хэжэ байhан бусад ямаршье хэмжээ-ябуулгануудтай сасуулхада, Индо-Хитадтахи дайе эгээн шухала гэжэ тоолохые эринэ» гэжэ «Нью-Йорк Геральд Трибюн» газетэ бэшэhэн юм.

Тиин, хараад үзэхэдэ, Вашингтон энэ түсэбhөө арсаагүй байна. Эсэстээ, американска засагай толгойлогшонор Индо-Хитадта hуурижаха, тэрэние өөрынгөө сэрэгэй база ба американска монополинуудай баяжаха газар болгон ашаглаха зорилготой юм. Гэбэшье, өөрынгөө эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалые вьетнамска арадай хамгаалжа шадаха байhание хараада абангүйгөөр эдэ түсэбүүд хэгдэнэ.

Өөрынгөө мэдүүлгэ соо Хо Ши Мин иигэжэ тэмдэглэбэ: «Хэрбээ өөрынгөө булимтаралгын дайе французска колонизаторнуудай үргэлжэлүүлээ hаань, вьетнамска арад патриотическа дайе эсэсэй илалта хүрэтэр ябуулхаар эрид шиидэнхэй байна. Хэдэн жэлэй дайнай туршалгые ойлгоод, эблэрэлгэ зарлахые ба эблэрэлгын аргаар Индо-Хитадай асуудал шиидхэхые французска правительствын хүсөө hаань, Вьетнамай демократическа республикын правительство ба арад французска дурадхалые зүбшэн хэлсэхээр бэлэн байна».

Угаа ехэ гасалан зоболон асарhан Индо-Хитадтахи дээрмэдэлгын дай зогсоохые французска арад эрид шангаар эринэ. Индо-Хитадай проблемые эбэй ёhoop шиидхэлгэдэ hаад хэхые американска агрессорнуудай оролдожо байбашье, Индо-Хитадта эб найрамдал тогтоохын түлөө Францида дэлгэрhэн хүдэлөөн улам ехэ далайсатай боложо байна. Дэлхэйн бүхы оронуудта олон миллион хүнүүд, уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые hулаpуулха гэжэ угаа ехээр хүсэhэн бүхы хүнүүд энэ хүдэлөөе дэмжэнэ.

Д. Бочаров.

Вьетнамска арадай национальна эсэргүүсэлгын үдэрэй хүндэлэлдэ

ПЕКИН, декабриин 19. (ТАСС). Вьетнамска арадай национальна эсэргүүсэлгын үдэртэ зорюулан, олониитын организацинуудай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар ажалшадай хэhэн ехэ митинг үсэгэлдэр Пекиндэ залуушуулай ордон соо болобо.

Профсоюзуудай пекинскэ соведэй түрүүлэгшын орлогшо Лю Лань-фу митинг нээбэ.

Вьетнамска арадай тэмсэл хадаа хитад арадай эб найрамдалай түлөө тэмсэл, Азиин ба бүхы дэлхэйн арадуудай эб найрамдалай түлөө тэмсэл мүн гэжэ профсоюзуудай Бүхэхитадай федерациин түрүүлэгшын орлогшо Лю Нин-и хэлэбэ.

Эб найрамдал хамгаалха вьетнамска комитедэй түрүүлэгшэ Ле Дин Там, эб найрамдал хамгаалха Хитадай арадай комитедэй генеральна секретарь Лю Гуань-и ба бусад хүнүүд удаа тээнь үгэ хэлэбэ.

Митингдэ хабаадагшад эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлдэнь баатарлиг вьетнамска арадтай нэгэн hаналтай байhанаа, тэрэниие бүрин дэмжэдэг байhанаа мэдүүлэн, ажалай бүгэдэниитын Вьетнамска конфедерацида, эб найрамдал хамгаалха Вьетнамска комитедтэ, Вьетнамай залуушуулай, эхэнэрнүүдэй ба олониитын организацинуудта телеграмма, мүн Франциин ажалай бүгэдэниитын конфедерациин, эб найрамдалай французска национальна соведэй ба Франциин олониитын бусад организацинуудай нэрээр телеграмма эльгээбэ.

Болгарска городуудай түхэл шарай хубилна

СОФИ, декабриин 18. (ТАСС). Сталин гэжэ болгарска портово город жэл бүри ургана, болбосон түхэлтэй болгогдоно. Урдада 60 мянган хүнэй байhан городой хүн зониинь хоёр дахин олошороо. Тус городто промышленна шэнэ предприятинууд гэр байранууд, hургуулинууд, больницанууд, амаралтын байшангууд баригдана. Сэсэрлигүүд таригдана, үйлсэнүүд асфальтаар хушагдана. Городто 6 техникум, ажалай резервнүүдэй 4 училищи, багшанарай институт, арадай ажахын институт, педагогическа училищи, хүгжэмэй hургуули, арадай оперо бии юм. Нютагай бюджедэй бүхы мүнгэнэй 32 процентнь гэгээрэлдэ ба культурада гаргашалагдана. Фашистска ёhо журамай үедэ энэ хэрэгтэ бюджедэй оройдоо 9 процент гаргашалагдадаг байгаа.

Городой ажалшадые медицинскэ ба ажаhуудалай талаар хангалга hайжарна. Hүүлэй жэлнүүдтэ эндэ 4 диспансер бии болгогдоо. Томо бүхы предприятинуудай дэргэдэ амбулаторинууд бии юм. Хүн зоной ажаhуудалые хангалгын томо комбинат байгуулагдаа.

Сталин город ба тэрэ шадарай газарнууд болгарска арадай эгээн дуратай курорт гээшэ. Хара далайн эрье дээрэхи гоё hайхан санаторинуудта намар, зунай сагта олон арбаад мянган ажалшад амарна.

Румынска арадай аша туhада

БУХАРЕСТ, декабриин 17. (ТАСС). Хүнгэн ба нютагай промышленностиие хүгжөөхэ ябадалда Румынска Арадай Республика дотор ехэ анхарал хандуулагдана.

Hүүлэй жэлнүүдтэ текстильнэ шэнэ 26 предприяти ашаглалгада оруулагдаа, мүнөө үшөө 10 предприяти баригдажа байна. Хлопчатобумажна промышленностьда ээрүүлнүүдэй тоо 1948 онойхитой сасуулхада 40 процентээр олошорбо.

Арhа элдүүрилгын предприятинууд үргэн болгогдоо, тиин тэрэнэй үйлэдбэриин хүсэн 30 процентээр ургаба. Шэнэ түхеэрэлгэ ашаглалгада оруулhанай ашаар, шэл үйлэдбэрилгэ 40 процентээр, шаажан зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ—130 процентээр ехэ болоо.

1952 ондо Румынида хлопчатобумажна бүд 1938 онойхитой сасуулхада 90 процент, хилгааhан бүд — 110 процент, торго—40 процент, ноohон трикотаж—180 процент, гутал—167 процент ехээр үйлэдбэрилэгдөө.

Нютагай ресурснууд ба промышленна предприятинуудай түүхэй эдэй отходуудые хэрэглэн, нютагай промышленность үргэн хэрэглэлэй товарнуудые улам ехээр үйлэдбэрилэн гаргана. Энэ оной эсэс хүрэтэр нютагай промышленностиин продукци 1949 онойхитой сасуулхада 20 дахин ехэ болохо юм. 1953 ондо нютагай промышленность эдеэ хоолой товарнуудые 1950 онойхидо орходоо 3 дахин ехээр гаргаха байна.

Румынска мичуринец

БУХАРЕСТ, декабриин 17. (ТАСС). Сталин городто сад ба овощь таригшад хадаа элитэ румынска мичуринец, Клужска сад тарилгын туршалгын станциин директор Рудольф Палочай гэгшэтэй уулзаба. Палочай хадаа олон шэнэ сортын овощь ба фруктнуудые бии болгохо талаар өөрынгөө коллективэй хэhэн хүдэлмэри тухай хөөрэбэ. Перецые помидортой ниилүүлхэдэ, гибрид абтаба. Тэрэнэй нэгэ ургамалынь 50—60 үрэ үгэдэг байна. Гашуун миндалиие перситтэй ниилүүлхэдэ шэнэ сортын персик бии болгогдоо. Персигэй үрэ бүхэниинь 200—300 грамм шэгнүүртэй байна. Палочай үрэ ехэтэй олон шэнэ сортын яблони ба вишни бии болгоо.

Хитадта арадай түлөөлэгшэдэй нютагай суглаануудта hунгалта болоно

ПЕКИН, декабриин 19. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондентын мэдээсэhэнэй ёhoop, Тяньцзиньдахи hунгуулиин бүхы 414 участогуудта арадай түлөөлэгшэдэй нютагай суглаануудта депутадуудые hунгалга дүүрэбэ. Hунгагшадай 95 процент шахуунь hунгалтада хабаадаа. Арадай түлөөлэгшэдэй районно суглаануудай нэгэдэхи сессинүүдые зарлаха бэлэдхэл мүнөө хэгдэжэ байна. Шэнээр hунгагдаhан депутадуудай дунда—үйлэдбэриин түрүү хүдэлмэришэд, таряашад, гүрэнэй эмхи зургаануудай албахаагшад, багшанар, студентнүүд, уранзохёолшод, уранзураашад, инженернүүд, врачууд ба национальна үсөөнхидэй түлөөлэгшэд байна.

Корейско-хитадай талын протест

Эблэрэлгэ тушаа сэрэгэй комиссиин заседани

ПЕКИН, декабриин 19. (ТАСС). Кэсонhоо Синьхуа агентствын корреспондентын мэдээсэhэнэй ёhoop, эблэрэлгэ тушаа сэрэгэй комиссидахи корейско-хитадай делегаци коммюнике толилоо, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Эблэрэлгэ тушаа сэрэгэй комиссиин заседани дээрэ декабриин 18-да корейско-хитадай талын главна делегат генерал-лейтенант Ли Сан Чо хадаа сэрэгэй пленэйхидые хүсөөр hаатуулан баряа, мүн тэдэниие зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ ба тагнуулай организацинуудта элсүүлэн абаа гэжэ американска талые гэмнэбэ. Сэрэгэй пленэйхид тухай хэлсээ баталhанай hүүлээр 10 үдэр болоод, американска талын hаатуулан бариhан корейскэ ба хитадай сэрэгэй 27 мянган пленэйхид американска талын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй составта оруулагдаhан байгаа гэжэ Ли Сан Чо мэдүүлбэ.

Американска тала корейскэ ба хитадай сэрэгэй 98.742 пленэйхид тушаа зохихо тайлбарилта үшөө үгөөгүй, тэдэнэй списогүүд тухайлхада 3 hарын урда тээ корейско-хитадай талада дамжуулан үгтэhэн юм гэжэ Ли Сан Чо зааба. Энэ юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ американска тала эдэ сэрэгэй пленэйхидэй олонхиинь hаатуулан барижа, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй составта ба тагнуулай организацинуудта элсүүлэн абаhан байна.

Ли Сан Чо корейскэ Арадай армиин сэрэгэй хоёр пленэйхид—Пак Ду Хун ба Ким Чон Сик гэгшэдтэй болоhон ушарые зааба. Тэдэнэр сэрэгэй пленэйхидэй тоодо байлсаhан ба американска тала июниин 18-да Быпьондохи сэрэгэй пленэйхидэй лагерьhаа тэдэниие хүсөөр абаашаhан байна. Мүнөө армида алба хэхыень тэдэниие баалана. Тэдэнэй нэгэниинь № 3519 подразделенидэ, нүгөө нэгэниинь Кванчжудахи ябган сэрэгэй училищида байна. Урдада Кванчжудахи сэрэгэй пленэйхидэй лагерьта байhан, корейскэ Арадай армиин Шэ Ый Суб ба бусад сэрэгэй пленэйхид «Чирисанска экспедиционно корпусто» хүсөөр элсүүлэгдэhэн байгаа. Йондынпхогой дэргэдэхи сэрэгэй пленэйхидэй лагерьта байhан Хитадай арадай hайндуратанай дундаhаа Ван Юн Сян ба бусад сэрэгэй пленэйхид мүнөө Сонкапдо арал дээрэхи американска тагнуулай организацида элсүүлэгдэбэ.

Французска Республикын президентые hунгалга

ПАРИЖ, декабриин 19. (ТАСС). Франс Пресс агентство президентые hунгаха голосованиин дүрбэдэхи турай дүнгүүдые мэдээсэбэ. Голосованида 928 депутадууд хабаадаба. 918 бюллетень үнэнтэ гэжэ мэдэрэгдээ. Тиимэ болохолоороо, президентые hунгаха ябадалда шухала хэрэгтэй олонхи голос 460 голос болобо. Ланьель 408 голос, Нежлен—344 голос, Медесен—45 голос, Дельбос—42 голос, Корню—35 голос, бусад кандидадууд — 44 голос абаа гэжэ соносхогдобо.

Голосованиин табадахи тур дары хэхэ гэhэн зарим депутадуудай эрилтэ буруушаагдаба. Голосованиин табадахи тур мүнөөдэр Парижска сагаар 14 часта, Московско сагаар 16 часта болохо байна.

Голосованиин дүрбэдэхи турай дүнгүүдые шэнжэлхэ зуураа, Франс Пресс агентство иигэжэ бэшэнэ: «Парламентын 166 гэшүүд кандидадуудай хэнэйншье түлөө голосовалха дурагүй байгаа, харин табадахи тур хэхэ hанаатайгаар элдэб янзын бусад ажал-ябуулагшадта голосуудаа зорюута үгэhэн байна».

«Голосование хойшолуулга,—гэжэ агентство үргэлжэлүүлнэ,—Ланьелиин кандидатурада эсэргүүсэхэ шэнэ кандидатурын бии болохо арга үгэхэнь лабтай».

ПАРИЖ, декабриин 19. (ТАСС). Франс Пресс агентствын дамжуулhанай ёhoop, голосованиин табадахи турай үндэhөөр республикын президент hунгагдаагүй, тайлбарилан хэлэхэдэ, олонхи голос (921 бюллетень үнэнтэ гэжэ мэдэрэгдэhэн ушарhаа, олонхи голос 461 болоно) нэгэшье кандидат абаагүй. Ланьель 374 голос, Нежлен 312 голос, Медесен (радикал-социалистнуудта хамаадана)—197 голос абаа, Жорж Бидодо 13 голос үгтөө, (тэрэнэй кандидатура баллотировалагдаагүй). Политическэ элдэб ажалябуулагшадта 25 голос үгтэбэ.

ПАРИЖ, декабриин 20. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, голосованиин зургаадахи турта Жозеф Ланьель 397 голос, Марсель-Эдмон Нежлен—306 голос, Жан Медесен—171 голос абаба.

Тиимэ болохолоороо, президентын кандидадуудай нэгэниишье олонхи голос абаагүй; тиимэhээ голосованиин долоодохи тур Московско сагаар декабриин 20-ной 17 часта болохо байна.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00708. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.